

Par pasauli, ko tikai nojaušam

18. septembris – 1. oktobris
Nr. 19 (82) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

SVĒTAIS FRANCISKS

un viņa
ordenis

DETEKTĪVU KARALIENES
SALAUZTĀ SIRDS

KĀ
KRĀSAS

IETEKMĒ
ZEMAPZINU?

AKTRISE
LIENA SMUKSTE
NESKRIEN LAIKAM
PĀ PRIEKŠU

PATIESĪBA PAR
SVĒTVIETĀM

TRAUKU
NEREDZAMĀ
DZĪVĒ

Cena Ls **0.69**/EUR 0.98
Abonēt izdevīgāk

€ GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLS

iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Pēdējā laikā daudzi jautā par mazo māgisko rituālu – čeku dedzināšanu, tāpēc vēlos atgādināt tā sākotnējo būtību: tā ir ikdienas mazā maģija, nevis komerciāls pasākums vai toplieta. Protams, ja dzīvē notiek kas labs, gribas par to pastāstīt citiem un palielināt, bet nedrīkst aizmirst – veicot jebkuru ikdienas mazo maģiju, informācija jāpatur pie sevis. Tas nav vienkārši notikums, par kuru publiski papriecāties vai padalīties veiksmē. Mēness dienas šajā procesā tikai un vienīgi palīdz, un to varat izmantot savā labā. Tā ir kā pievienotā vērtība. Iesaku to atcerēties ikvienam, kam rodas šaubas par noteikto dienu. Un tieši šīs divas nedēļas ir piemērotas, lai attīrītu savu ikdienu un jau ar nākamo Mēness ciklu ķertos pie šīm mazajām maģijām ar to isto nozīmi. Tikai sev – maģiski, noslēpumaini un ar vēlamu rezultātu!

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
		18	19	20	21	22
		MD 14 ☀️ 18:45 ♋️ Zivis	MD 15 ☀️ 19:05 ♋️ Auns 19:58 ⚠️ 14:12–19:57 🕒 Pilns 14:12	MD 16 ☀️ 19:26 ♋️ Auns	MD 17 ☀️ 19:48 ♋️ Auns ⚠️ 04:25–24:00	MD 18 ☀️ 20:13 ♋️ Vērsis 01:33 ⚠️ 00:00–01:32
18. septembris – 1. oktobris						
		23	24	25	26	27
		MD 19 ☀️ 20:43 ♋️ Vērsis ⚠️ 10:12–24:00	MD 20 ☀️ 21:18 ♋️ Dvīnis 10:34 ⚠️ 00:00–10:34	MD 21 ☀️ 22:01 ♋️ Dvīnis	MD 22 ☀️ 22:51 ♋️ Vēzis 22:24 ⚠️ 14:21–22:24	MD 23 ☀️ 23:48 ♋️ Vēzis 🌙 Dilst 06:55
		28	29			
		MD 23 ☀️ ♋️ Vēzis	MD 24 ☀️ 00:51 ♋️ Lauva 10:57 ⚠️ 10:30–10:57			
	30	1	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.	
	MD 25 ☀️ 01:57 ♋️ Lauva ⚠️ 07:48–21:51	MD 26 ☀️ 03:06 ♋️ Jaunava 21:52	MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		ČIKA LAIKS ⚠️ Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.	

iesaka astroloģe **KRISTĪNE BRAUNA-TURSA**

Svaru zīmē dzimušajiem ļoti būtiskas ir partnerattiecības, tāpēc viņi priecāsies gan par dāvanīgu, gan par kopīgu pasākuma apmeklējumu. Un neaizmirstiet par komplimentiem! Nekādā gadījumā neatstājiet Svarus viņu svētkos vienus.

SIEVIETE!

Bijetes uz teātri, mūzikas, mākslas vai modes pasākumu; kopīgs deju pasākuma apmeklējums; dažādas skaistumlietas: rotaslietas, teātra somiņa, mākslinieciski aksesuāri, smaržas, kosmētika; apgleznoti trauki; skaisti iesaiņoti saldumi, iecienītais vīns vai delikateses; interjera priekšmeti no mākslas galerijas; dāvanu karte no skaistumkopšanas vai modes preču salona; mobilais tālrunis.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI
Intelektuāla, informatīva, eleganta un estētiska, nedaudz romantiska, gaumīga, modīga, saistīta ar mākslu, kultūru un visu skaisto.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

18.09. ☉ 18:45 – 19.09. ☉ 19:05	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus iepriekš izplānotus aktīvus pasākumus. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
21.09. ☉ 19:48 – 22.09. ☉ 20:13	LAIKS ATTIECĪBĀM. Magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
23.09. ☉ 20:43 – 24.09. ☉ 21:18	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
25.09. ☉ 22:01 – 26.09. ☉ 22:51	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
29.09. ☉ 00:51 – 30.09. ☉ 01:57	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem, iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS PĒC MĒNESS FĀZĒM

19.09.
☉ 02:12 –
20.09. ☉ 02:12

27.09.
☉ 00:55 –
28.09. ☉ 00:55

FRIZIERA APMEKLĒJUMS

19.09.
☉ 19:58 –
21.09. ☉ 04:25

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

ĪPAŠI LABI!

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 07:48

MANIKĪRS

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

01.10.
☉ 21:52 –
03.10. ☉ 21:57

NAUDAS DARĪJUMI, FINANSES

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

24.09.
☉ 21:18 –
26.09. ☉ 14:21

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 01:57

CELOJUMI, TŪRISMS

18.09.
☉ 18:45 –
19.09. ☉ 14:12

24.09.
☉ 21:18 –
26.09. ☉ 14:21

BALLĪTES, AKTĪVĀ ATPŪTA

19.09.
☉ 19:58 –
21.09. ☉ 04:25

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 01:57

ĪPAŠI LABI!

VĪRIETIM

Bijetes uz mākslas vai kultūras pasākumu; dažādi modīgi apģērbi vai apģērba aksesuāri; smaržas; interjera priekšmeti: glezna, kanva, statuja u. c.; juvelierizstrādājumi; mūzikas disks; saldumi; grāmatas par mākslu, modi, dizainu. Arī vīriešiem ir svarīgi, kā viņi izskatās, tāpēc novērtēs kosmētikas veikala vai skaistumkopšanas salona dāvanu karti.

BĒRNAM

Meitenēm: grāmata par princesēm; visdažādākās mazo dāmu lietišķas, piemēram, spogulītis, maciņš, cepurīte, lentes, smaržas, lūpkrāsa, rotaslietas, elegantas kleitas, somiņa, lietussargs, modīgas lelles. Puikām: smaržas; modīga kaklasaite vai apģērbs, aksesuāri; skaistas automašīnas;

konstruktors; dažādas tā brīža topļietīņas, lai mazie Svāri var padīžoties.

IESAIŅOJUMS

Gaumīgs un elegants, var apsiest ar krāšņu lenti.

KRĀSAS

Balta, caurspīdīga, zaļa, spilgti zaļa, matēta, tumša.

ZIEDI

Rozes vai elegants ziedu pušķis, vēlams, ar kādu māksliniecisku akcentu.

Trijstūris: vienotības elements vai puse no veseluma?

Pirmo reizi fiksēts Senajā Ēģiptē, taču plaši izmantots gan kristietībā, gan dažādās mūsdienēzoteriskajās kustībās. Kāda ir trijstūra enerģētika, un kas tam kopīgs ar latviešu senču lietoto puzuri?

▼ *Līva Romane*

Lai gan trijstūra simbolika dažādās kultūrās izmantota jau aizvēsturē, Rietumu pasaulē to visbiežāk saista ar kristietību un Svēto Trīsvienību: Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto garu. Latviešu kultūras pētnieki uzskata, ka Jēzus godātāji simbola izmantošanu garīgās praksēs aizguvuši no baltu senču zīmēm, kur tas bijis jau vairākus gadu simtus, pirms tagadējā Latvijas teritorijā ienākusi kristietība. Trijstūra simboliku ierasts skaidrot kā triju spēku jeb elementu apvienojumu, kas

atkarībā no izmantojuma konkrētajā mācībā, reliģijā vai kultūrā ir mainīgs.

Pasaules trejādā daba

Senie ēģiptieši telpiskas trijstūra veida būves jeb piramīdas izmantoja kā faraonu kapenes. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece *Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova* skaidro, ka trijstūra kā simbola izmantošanas pirmsākumi saistās tieši ar Ēģipti: "Šis simbols bijis aktuāls no laika gala. Taču par pirmajiem fiksācijas mēģinājumiem varētu uzskatīt Seno Ēģipti, kur tas izmantots kā reliģisks simbols." Trijstūris ar aci centrā bija viens no veidiem,

kā ēģiptieši apzīmēja mirušo valstības cēva Ozīrisa visu redzošo aci, kas saņēta dāvanā no Hora, lai palīdzētu pazer pārvaldīšanā.

"Vēsturiski trijstūra skaidrojums Ēģiptes kultūrā, iespējams, ienācis, jo Rietumu Mu zeme, kas uzskatāma par pirmo D radīto zemi un cilvēces šūpuli, veidojusie trim salām," teic *Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova*. Taču reliģiju pētniece mudina preformāciju izturēties ar piesardzību, jo zināms, cik daudz no saglabātajiem skaidrojumiem ir interpretācijas, cik – autentī informācijas. "Citas ticības un kultūrā mantotās nozīmes izauga no Senās Ēģiptes. Un tikai pēc tam tās tika pierakstītas."

Šis simbols bijis aktuāls no laika gala. Taču par pirmajiem fiksācijas mēģinājumiem varētu uzskatīt Seno Ēģipti, kur tas izmantots kā reliģisks simbols.

Trijstūra magija ikdienā

AUGLĪBAI. Stādot puķi, tā liekama Māras zīmē. Lejupvērstais trijstūris sekmē auglību un attīstību. Tāpat tas, uzlikts uz otrās čakras, palīdzēs ieņemt bērniņu.

VĒLMJU PIEPILDĪŠANAI. Lūkojoties uz trijstūri kā Dieva, Māras un Laimas vienotības simbolu, domās tajā liekamas visdziļākās vēlmes. Augšupvērstais trijstūris palīdzēs tās realizēt.

HARMONIJAS SAGLABĀŠANAI. Iztēlojoties ar pamatnēm savienotu Dieva zīmi (augšupvērstis trijstūris) un Māras zīmi (lejupvērstis trijstūris), jāiedomājas, ka tās aptver visu ķermeni, pamata līniju novietojot saules pīnuma čakrā. Palīdzēs atgūt līdzsvaru, mieru un harmoniju.

TRAUMU DZIEDĒŠANAI. Māras zīmes novietošana uz sāpošas, iekaisušas vai kā citādi traumētas vietas aktivizē dziedniecības procesu un palīdz atgūt veselību.

KĀRPU LIKVIDĒŠANAI. Lai atbrīvotos no kārpām, jāpin salmu trijstūris un jāliek zem pamatīga akmens.

NĀKOTNES IZZINĀŠANAI. Senlatviešu ticējums vēsta, ka, izcepot trijstūra formas plāceni un, gulēt ejot, paliekot to zem spilvena, iespējams nosapņot nākamā precinieku – tas sapņi nākšot ar plāceni mieloties.

Ar trijstūra simbolu iespējams salīdzināši vienkārši attēlot kristietības pamatus. Pirmajos gadsimtos trijstūra simbolika izmantota retāk, taču dažādas tā formas atrastas jau pirmo kristiešu apbedījumos – katakombās. Katoļu priesteris Andris Kravalis skaidro: "Figūra ļauj labāk un uzskatāmāk apzināties kristietības pamatpatiesību – vienu Dievu trijās personās: Tēvs, Dēls un Svētais gars. Trīsvienības noslēpums izgaismo visas pārējās ticības patiesības, to var salīdzināt ar gaisu, kas izgaismo it visu."

Trīsvienībā attēlotās dievišķās personas ir atšķirīgas cita no citas, taču kopumā tās norāda uz Dieva vienotību. "Svarīgi saprast, ka Trīsvienība ir viena, tas ir veselums. Mēs neapliecinām trīs dievus, bet vienu vienīgu Dievu trijās personās. Katra no personām ir Dievs visā pilnībā," piebilst priesteris Andris Kravalis. Viņš uzsver, ka atsaucies uz trijstūra kā skaitļa 3 simbolu atrodamas arī Svētajos Rakstos: "Piemēram, Pēteris trīs reizes apliecina, ka mil Kristu, labojot savu nodevību, kas arī bija trīs reizes."

Trijstūris kā spēcīgs simbols un kompozicionāls elements tiek lietots arī ikonogrāfijā, jo ar tā palīdzību iespējams attēlot Trīsvienību cilvēka uztverei salīdzināši viegli saprotamā veidā. Arī atsevišķu dievnamu jumtu smailes ir trijstūra formas. "Šajā brīdī veidojas trijstūra kā vienotības simbola pamats," piebilst Dr. Solveiga Krūmiņa-Konškova.

Neatkarīgi no izcelsmes un vēstures liecību fiksēšanas precizitātes trijstūra simbolikas skaidrojums lielākajā daļā kultūru ir ļoti līdzīgs. Tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janina Kuršite teic, ka simbola nozīme atšķiras tikai niansēs: "Pamatos tas neatšķiras. Trijstūris kā simbols ir universāls un plaši izmantots, jo tajā ietverts pasaules trejādības princips: pagātne, tagadne un nākotne vai, piemēram, cilvēks garīgajā, ķermeniskajā un dvēseliskajā izpausmē." Ne tikai latviešiem ir pazīstams teiciens "Trīs lietas – labas lietas", arī budistiem zināms termins "trīs dārgumi" jeb *triratna*: Buda, dharma (viņa mācība) un sangha (mūku kopiena). Tāpat trijstūra simbols bija aktuāls arī alķīmijā, kur dažādas tā variācijas apzīmēja četrus dabas elementus: uguni, gaisu, ūdeni un zemi.

Puse no veseluma

Spēcīgā simbola trijstūra izmantojums raksturīgs ne tikai svešzemju tautām, arī baltiem tas bijis aktuāls jau senatnē. Dziednieks, pirtnieks un tautas tradīciju pētnieks Ziedonis Kārklīšs gan uzsver, ka latviešiem tā ir sekundāra, nevis primāra zīme: "Trijstūrim nav centrālā punkta – tas neiziet no konkrēta centra kā, piemēram, kvadrāts vai aplis. Trijstūris ir puse no kvadrāta, tādat

puse no veseluma, tāpēc bieži vien tas ziņo, ka ir arī otra puse.”

Divi ar pamatnēm savienoti trijstūri, kas kopā veido kvadrātu, izmantoti laika ritējuma atveidošanai. Attiecīgi pie katras virsotnes noliekot konkrētus pulksteņa laikus – seši no rīta, pusdienlaiks, seši vakarā un pusnakts – iespējams aplūkot dienakts ritējumu. Pulksteņa laikus aizvietojo ar četriem saulgriežiem, tiek attēlots gada ritējums. “Augšupvērst trijstūris senčiem bija zināms kā Dieva zīme, kas simbolizē vīrišķo enerģiju un dienas gaišo laiku, savukārt lejupvērst trijstūris ir Māras zīme, kas raksturo sievišķo enerģiju un diennakts tumšo laiku,” piebilst dziednieks Ziedonis Kārklīšs.

Sievišķā un vīrišķā simbols

Gan Senajā Ēģiptē, gan daudzās citās kultūrās augšupvērst trijstūris uzskatāms par vīrišķās enerģētikas simbolu. Reliģiju pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro: “Tas tā izveidojies vēsturiski, jo sievišķā enerģētika ir tā, kas velk tuvāk zemei, savukārt vīrišķais tiecas uz debesīm, ir stabilitātes nodrošinājums. To norāda trijstūra smailes virziens.”

Dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka arī baltu simbolikā augšupvērstu trijstūri pieņemts uzskatīt par vīrišķās enerģētikas zīmi, savukārt lejupvērstu – par sievišķās enerģētikas apzīmējumu: “Dieva zīme, kas attēlojama trijstūrī ar smaili uz augšu, ir saules jeb vīrišķā enerģētika. Lejupvērst trijstūris ir Māras zīme, kas sevī nes sievišķo un Mēness enerģētiku.”

Trijstūra smailes virsotne akcentē Dievu kā augstāko darītāju, savukārt abi apakšējie stūri – Laimu un Māru, kas izpilda noteiktas Dieva gribas un izpausmes. “Ar trijstūri senči attēlo debesjumu. Valodnieki skaidro, ka savulaik debesis un Dievs cilvēka uztverē bijis viens un tas pats. Lidz ar to augšupvērst trijstūris kļuva par augstāko spēku saiknes attēlojumu,” teic dziednieks Ziedonis Kārklīšs. Šādu zīmi senie latvieši aizsardzībai savulaik iecirtuši māju pakšos un durvju aplodās.

Enerģijas apmaiņas palīgs

Dieva zīmi mūsu senči izmantojuši arī dažādu priekšmetu rotāšanā: darbarīku, rotu, tērpu. “Nezinu, cik apzināti vai neapzināti, bet šādi ornamentu bieži vien parā-

dās tērpos pie enerģētiskajiem centriem jeb čakrām. Dieva zīme lieliski atbrīvo čakras no dažādiem enerģētiskajiem blokiem. Tas ir ļoti būtiski, jo tās nodrošina mūsu enerģijas apmaiņu ar apkārtējo vidi,” piebilst Ziedonis Kārklīšs. Trijstūris jeb jumtiņa krusts latviešiem, jo īpaši Kurzemē dzīvojošajiem, bija ļoti iecienīts arī kā kapu zīme, simbolizējo cilvēka dvēseles ceļu uz viņsauli – debesīm.

“Trijstūri ar smaili gan uz augšu, gan uz leju, gan pamišus atrodamu uz samērā daudzām 10.–13. gadsimta bronzas aprocēm iespējams, norādot gan uz debesīm, gan uz zemi, no kurienes cilvēks smeljas spēkus skaidro profesore Janīna Kursīte. “Diezga bieži trijstūrīši ar smailēm uz augšu tika ievīmeitu vainagu apakšmalās, divieļu rakstos u citur. Varbūt trijstūris nav pati biežākā no ornamenta zīmēm, tomēr pamanāma un nozīmīga.” Piemēram, arheoloģiskajos izrakumos iegūti 12. gadsimta Sēļu villaines fragmen kuras apakšmalā nošūta ar augšupvērstie trijstūriem, ko vainagu jumiša zīme.

Meditāciju objekts

Teju katrā reliģiskajā mācībā apskat trijstūra simbolika, un reliģiju pētniece

Trijstūris dažādās kultūrās

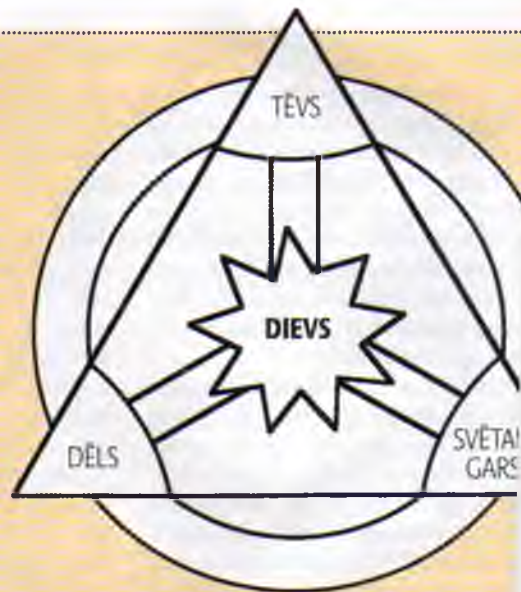

◀ **SENAJĀ ĒĢIPTĒ** simbolizēja dievību Ozīrisa, Hora un Izaīdas trīsvienību.

ANATOLIJAS PUSSALĀ

savulaik mītošajai hetu tautai augšupvērst trijstūris simbolizēja veselību, savukārt **MAIJIEM** – sauli un auglību.

Ar pamatnēm savienoti divi horizontāli novietoti trijstūri **VAIRĀKĀM INDIĀŅU CILTĪM** simbolizē augošu un dilstošu Mēnesi, noslēgtu Mēness ciklu.

KRISTIETĪBĀ

reprezentē Svēto

Trīsvienību:

Dievu Tēvu,

Dievu Dēlu un

Dievu Svēto

garu. ▶

▼ **ALKĪMIJĀ** ar vienādmalu trijstūriem attēloja dabas elementus.

Visu elementu apvienojums attēlots heksagrammā.

Senlatviešu laika ritējuma mērogs

▲ **JŪDU TRADĪCIJĀ** Dāvida zvaigzne, kas ir augšup un lejup vērstu trijstūru apvienojums, simbolizē pretējo spēku vienotību, veselumu.

Solveiga Krūmiņa-Konņkova teic, ka īpaši aktuāla mūsdienās tā ir dažādās ezoteriskajās kustībās: "Lai gan trijstūris parādās dažādās okultās tradīcijās, alķīmijā, arī mūsdienu ezoteriskajās kustībās tas tiek plaši izmantots un kalpo kā pilnīgo zināšanu simbols."

Ezoteriskās kustības nereti apspēlē telpiskas trijstūra formas jeb piramīdas simbolu, tas aktuāls arī baltu senču kultūrā. "Dieva zīme ir kā piramīda vienā plaknē, taču reālajā pasaulē piramīda sastāv no četriem trijstūriem. Tas baltiem ir aktuāls skaitlis," teic dziednieks Ziedonis Kārklis. Skaitlis četri simbolizē gan četrus gadalaikus, gan debespusēs un īpaši būtisks bija senču ikdienā, kad dabas ritējuma izprašana un vērošana bija neizbēgama.

Ziedonis Kārklis skaidro, ka, lūkojoties no enerģētikas viedokļa, starojumā piramīdai apakšā veidojas vēl viena – apgriezta – piramīda: "Lūk, un tas viss ir ielikts puzurīti, mūsu senču tik iemīļotajā veidojumā." Dziednieks teic, ka puzuris savulaik senčiem kalpojis kā pārdomu objekts, pie kura pakavēties, lai padomātu jeb pameditētu: "Tāpat kā kristiešiem svētbilde, mums bija puzuris. Tas fantastiski spēja attīrīt enerģētisko telpu ap sevi." Viņš mudina katram savā dzīves telpā iekārt šo tradīcijām bagāto veidojumu, īpaši uzsverot tā nozīmi rudenīgajā pārdomu laikā. ●

Kā dziedināt sevi AR KRĀSĀM

Jau senos laikos dziednieki, priesteri un ārsti pētījuši krāsu ietekmi uz cilvēka veselību. Mūsdienās pētniecība turpinās, un katrs pats ikdienā var pārbaudīt, vai domas "krāsas – tie esam mēs pašī" un "viss dziedējošais spēks ir mūsos" darbojas.

▼ *Madara Kolneja*

Konsultējusi psiholoģe
GITA VEISA un
aura-soma praktiķe
IRĒNA RUBĪNA

Krāsas runā caur zemapziņu

Amerikāņu psihologi un sociologi apgalvo, ka krāsu harmonija darba meklētāja apģērbā tā īpašniekam garantē 50% pozitīva vērtējuma. Lai arī kādam tas šķiet mulķīgi, zemapziņu jeb dvēseles spoguļi apmānīt nav iespējams, un krāsu maģiskais spēks ir dzīvs arī tad, ja tam netic. Aura-soma praktiķe Irēna Rubina teic, ka ieklausīšanās zemapziņā ir ātrākais ceļš uz veselību un spēcīgu ķermeni. Zemapziņa vienmēr norāda uz cilvēkam nepieciešamo. Tāpēc jau šāda dziedināšana ir iespējama, jo cilvēku veido krāsu enerģijas. Savukārt psiholoģe Gita Veisa uzsver: "Ikvienai krāsai ir savs viļņu garums un vibrācijas, tāpēc cilvēks to uztver ne tikai ar redzes palīdzību, bet arī ar fotoreceptoriem, kas atrodas mūsu ādā un glotādās." Šāda uztvere palīdz ar krāsām papildināt sevi to, kā trūkst, bet lieko atbrīvot. Un tas jau ir ceļš pie sevis! Psiholoģe uzskata, ka, atklājot sev aktuālo lietu kārtību un vērtības, mēs rodam virzienu uz savu misiju, kas ir svarīgs nosacījums mūsu garīgajai un fiziskajai veselībai. Arī aura-soma praktiķe piekrist: tiklīdz cilvēks ierauga savus klupšanas akmeņus, viņš sa-

Energētiskajā
laukā visas
krāsas ir
dzīvas, tāpēc
starojums, kas
ļauj saslēgties
ar toni, spēj
dziedēt, tikai
tam jānotic.

skata arī savu vietu šajā pasaulē.

Teorētiski viss izklausās jauki. Cilvēks spēj sevi dziedināt ar krāsām, kuru izvēli nosaka zemapziņa. Tomēr reālajā dzīvē nav tikvienkārši. Būtiski ir apzināties, ka metodes, kā krāsas spēj dziedināt, ir tieši tikpat individuālas kā vajadzība pēc to spēka.

Tikai bez vispārināšanas!

Krāsu un mākslas terapijas metode ir viens no veidiem, kā sevi iepazīt, kā atklāt sev nepieciešamo pilnīgai veselībai. Terapijas procesā notiek tāda kā enerģētiskās upes attīrīšana no aizsprostojumiem, kas traucējuši izjust savu pašvērtību un uzdriktēšanos. Mākslas terapijā tiek izmantotas vizualizācijas, radošās izteiles un meditācijas metodes, kas palīdz atklāt, kādā

veidā cilvēks sevi līdz šim ir aizturējis, bloķējis apmierinātības sajūtu ar dzīvi, sevi, citiem, kādas bailes un negatīvas koncepcijas sevi nēsājis.

Krāsas nevar skaidrot vien kā rāsoti. "Krāsa būtībā ir simbols, kas pati par sevi nav ne laba, ne slikta, tomēr, ar to pārsātinotie vai pārāk ilgi iestrēgstot ar kādu dominantu savā drēbju skapī mēs nonākam tās negatīvo īpašību ietekmē," stāsta Gita Veisa. Neviens nespēj sniegt universālu recepti pret kaitēm, jo nepieciešama izpēte, cilvēks ir jāsaprot psiholoģiski. "Teiksim, sarkanā krāsa atbild par virsnierēm, bet nevar jau zināt, kāpēc ir šīs problēmas. Nepietiks tikai apskatīt sarkanu lakatiņu, jo iespējams, ka problēmas risināšanai vajadzīga pavisam cita krāsa," skaidro Irēna Rubina.

Aura-soma metode atklā cilvēka emocionālais stāvoklis jāskatās kompleksi, un tika saruna ar speciālistu pirms nodarbības var likt saprast, vai patiesais ceļš neslēpjas pretkrāsām šķietami izvēlētajai. Jāņemamā sevī savienot krāsas, atrast vietas, kurās ir istās vietas. "Kad cilvēks i saskaņā ar sevi, dzīves situāciju attiecībā, viņam neviena krāsa neizraisa nepatīkamas izjūtas uzsver Gita Veisa. Ikvienai krāsa ir sava simboliskā nozīme tomēr uz katru tā iedarbojas citādi. Tā var izskaidrot ar konkrētu dzīves posmu, situāciju, vecumu vai individuālajām īpatnībām.

Ja baidieties, velciet zilu žaketi!

Neatkarīgi no metodes, ko izmanto dziedināšanas procesā, svarīgi krāsas skatīt vairākos līmeņos: simboliskajā, mentālajā, emocionālajā un fiziskajā. Katram vajadzīgs kas cits, tieši tāpēc aura-soma metodes pamatkrāsas – sarkanas, zilas un dzeltenas – nozīme ir pamats arī citu krāsu skaidrojumiem, kas atšķirīgiem cilvēkiem būs atšķirīgi.

Sarkanā atbild par materiālo pasauli, visciešāk saistīta ar zemi, atklāj briesmas, niknumu. Šai krāsai piemīt spēcīgas vibrācijas, kas ir cilvēka enerģētikas pamatā. Tomēr tajā pašā laikā tai var būt cita nozīme. Kad gaisma jeb baltā krāsa stipro enerģiju sašķel, rodas rozā – beznosacijumu mīlestības krāsa.

Zilā krāsa pauž uzticību un ticību pasaules procesiem, tā ir aizsardzības un miera krāsa, savukārt dzeltenā atbild par cilvēka ego. Tā ir gaismas un intelekta krāsa, kas nereti atklāj cilvēka apjukumu.

Lai gan psihoterapija tāpat kā aura-soma metode uzsver procesu izpēti pirms konkrētas krāsas rekomendēšanas, fiziskās veselības ārstēšanā pieļaujami lielāki vispārinājumi. Tas tāpēc, ka emocionālā problēma pārāugusi citā līmenī. Tad sarkano var izmantot, lai stimulētu asinsrites orgānus, zaļā krāsa veicinās organisma atjaunošanās procesu, oranžā paātrinās vielmaiņu, zilā mazinās apetiti un

kavēs iekaisuma procesus, bet dzeltenā nepieciešama, lai stimulētu intelektuālās spējas, vairotu spēku, violetā mazinās bailes, šaubas un nomierinās nervu sistēmu, kamēr melnā krāsa pazemina enerģijas līmeni un stimulēs miegainību.

Mainoties periodiem cilvēka dzīvē, mainās arī vēlme pēc noteiktas krāsas, jo enerģētiski nepieciešams atjaunoties.

Runā eksperti

INESE LAPSIŅA, modes māksliniece:

"Mainoties periodiem cilvēka dzīvē, mainās arī vēlme pēc noteiktas krāsas, jo enerģētiski nepieciešams atjaunoties. Izvēloties apģērbu, mēs savā aurā pastiprinām noteiktas krāsas, tā ietekmējot savu emocionālo stāvokli. Viss, kas nepieciešams – uzticēties ķermeņa vēlmēm, jo tās vienmēr pateiks priekšā, kāda toņa enerģija vajadzīga.

Violetā nav nekāda vecmeitu krāsa!

To valkā sievietes, kas meklē dzīvē jēgu, īpaši pēc 35 gadiem. Zilā krāsa pieredzes biznesa sievietēm, jo tā ir saskarsmes krāsa, uzlabo komunikāciju. Tātad, ejot uz darba interviju, vē-

lams vilkt zilas krāsas apģērbu. Melnā ir neitrāla krāsa, ar kuras palīdzību var sev, tā sakot, uzlikt kupolu. Tomēr, ja ilgstoši gribas valkāt melno, jāsapņo, vai netuvojas depresija. Sarkanā ir agresijas krāsa, tā kompensē pārlicības trūkumu un no garderobes bieži pazūd laikā, kad cilvēks daudz no dzīves ir iemācījies. Vēlme pēc zaļās krāsas norāda uz mīlestības enerģiju, kas ķermenim trūkst. Baltā ir tīrības krāsa. Taču baltas krāsas apģērbu ne visi var

uzvilkt. Oranžo rekomendē tiem, kam pietrūkst enerģijas, savukārt tiem, kam enerģijas ļoti daudz, iesaka izvēlēties brūno krāsu un pasteltoņus.»

ALBERTS KOKINS, dziednieks:

"Lai sekmīgāk apgūtu mācību priekšmetus, klases vai telpas, kur cilvēks uzturas, var enerģētiski attīrīt. Tam noderēs krāsu bildes, kas palīdz noskaņoties darbam, rast harmoniju un pārliecību. Enerģētiskajā laukā visas krāsas ir dzīvās, tāpēc starojums, kas ļauj saslēgties ar toni, spē dziedēt, tikai tam jānotic. Kāpēc dziedināšana ar krāsām liek just fizisku sāpumu? Jo tā ir reakcija, kad enerģija ar mīnusa zīmi satiek krāsas enerģiju ar pozitīvu zīmi.

Pret sāpēm galvas rajonā, kājās derēs sarkana drāna (materiālam nav nozīmes), ar ko uz nakti aptīt sāpošo vietu. Lai enerģētiski attīrītos, noderēs oranžs adījums 20 centimetru platumā, kas tiek uzvilktas uz rokām, kājām vai kakla. Tas palīdzēs uzlabot redzi, dzirdi, noņemt gan fiziskas, gan emocionālas sāpes. Pret roku pirkstu tirpšanu ieteicama pīnīte, kas veidota no rozā, sarkana un melna pavediena. Tā jāievij starp pirkstiem. Lai ātri sadzītu rētas, no baltas, zilas un violetas dzijas jānoda rombs un jāpieliek pie traumētās vietas. Pret vēnu sāpēm kājās, rozi palīdzēs zilas krāsas lakatiņš." ☺

**Detektīvu
karalienes
neatminētais
noslēpums**

Agata Kristi šķiet tikpat lādzīga kā viņas radītā mis Mārpla – ar sirmām ondulācijām, bezformīgā kleitā un rokassomiņu, kurā atrodas rūpīgi salocīts kabatlakatiņš un piparmētru ledene. Kad uzrodas liķis, nav ne stindzinošu asins peļķu, ne gar sienām izšķaidītu smadzeņu. Viss ir labas gaumes un pieklājības robežās. Tomēr ne visi noslēpumi ir atminēti...

▼ *Anele Moroza*

Viss sākas kādā krēslainā Viktorijas laikmeta savrupnamā ar koptu mauriņu un labi audzinātu kalpotāju personālu: “O, dārgā, cik jauki, ka atbraucāt! Mērija jums ierādis zilo istabu, un tad nāciet lejā uz tēju.” Kompānija, kas tur sapulcējas, pieder pie augstākās vidusskiras – tajā ir kāds atvaļināts pulkvedis, mācītājs, ārsts, kāda jauna aktrise, rakstnieks, kāds jauns un bagāts mantinieks. Pavisam drīz bibliotēkas istabā, studijā vai “būceni pie tenisa raketēm” uzrodas pirmais liķis. Tūdaļ parādās arī švītīgais beļģis Puaro vai kaut kur tuvumā ar adikli sēž mis Mārpla – apburošā vecā dāma ar “pabalējušām zilām acīm”, kura vienmēr gatava noticēt, ka ikvienā var slēpties ļaunums un ipašās apstākļu sakritībās ikviens no mums var pastrādāt kaut ko šausminošu. Spriedze aug, un pavisam drīz atklājas, ka gandrīz visiem ir motīvs un vispārliciecināmie alibi ir apšaubāmi. Lasītājs iet pa viņam sagatavotu maršrutu un mēģina uzminēt, kas ir slepkava. Protams, viņam tas neizdodas, jo viņš apzināti tiek aizvests pa māņu taciņām. Visbeidzot pēdējā nodaļā visi iesaistītie sapulcējas, piemēram, kādā zālē, un detektīvs eleganti nodemonstrē kā, sakabinot gabaliņu pie gabaliņa, šo puzzle var salikt. Kopumā šis process sniedz tādu baudu, ka atkal un atkal gribas tam ļauties. Tāpēc arī Agatas Kristi pēc vienas shēmas sacerētie romāni tulkoti vismaz 103 valodās un pārdoti apmēram četros miljardos kopiju. Tomēr ir viena Kristi uzkonstruēta mikla, kas palikusi neatminēta.

Noslēpums

1926. gada decembra sākumā visos Anglijas laikrakstos karstākā ziņa bija par populārās romānu rakstnieces Agatas Kristi pazušanu bez vēsts. Sarejas grāfistes krita atradnēs netālu no aizauguša diķa tika atrasta viņas zaļā *Morris Cowley* automašīna ar atvērtu pārsegu un iedegtām gaismām. Salonā Agatas kažoks, soma un vadītājas aplicība ar beigušos derīguma termiņu. No pašas rakstnieces ne vēsts. Tika izziņota pazudušās personas meklēšana, kurā iesaistījās 500 policistu, par informācijas sniegšanu tika apsolītas simt mārciņas. Brīvprātīgie,

dzinējsuņi, lidmašīnas (Anglijā pirmo reizi izmantotas šādos nolūkos) un autovadītāji ķemmēja apkārtni, arī diķi. Okultisma praktizētājs sers Arturs Konans-Doils nepalāvās uz Holmsa iecienīto dedukcijas metodi un vienu no Agatas cimdkiem aiznesa ekstrasesam.

Pēc vienpadsmit dienām pazudusi atradās. Tur, kur nevienam nebija ienācis prātā viņu meklēt, – Jorkšīras kūrortpilsētas Herogeitas hidroterapijas viesnīcā *Vecais gulbis*. Agata ar mazu čemodāniņu rokā tur bija ieradusies 4. decembra vakarā. Viņa pierēģistrējās kā misis Terēza Nila. Šis nebija nejausi izvēlēts pseidonīms, bet par to vēlāk. Kamēr

Visticamāk, rakstnieci
tobrīd vadīja
salauzta sirds, un
Agata piedzīvoja
kaut ko līdzīgu
nervu sabrukumam.
Iespējams, tā bija
disociatīvā fūga –
amnēzijas paveids,
kam raksturīga
pēkšņa aizceļošana
un jaunas identitātes
piesavināšanās.

15 000 brīvprātīgo brida pa mežiem un purviem, viņa avīzēs lasīja ziņas par savu meklēšanu, spēlēja bridžu, dejoja čarlstonu. Vārdu sakot, uzvedās sev neraksturīgi atbrīvoti un kopā ar viesnīcas orķestri pat uzdziedāja (autobiogrāfijā Kristi apgalvo, ka visu dzīvi viņu mocījusi tik pārmērīga kautrība, ka ieciet veikalā jau bijis varoņdarbs). Prieki beidzās, kad viesnīcas istabene pamanīja, ka Nilas kundze ir ārkārtīgi līdzīga pazudušajai rakstniecei, un savā novērojumā padalījās ar orķestra bundzinieku un saksofonistu. Kad viesnīcā ieradās policija ar Agatas vīru Ārci-

ju, kam vajadzēja sievu identificēt, viņa to sagaidīja ar vārdiem: “Cik savādi! Mans brālis atgriezies!”

Ko tas viss nozīmēja? Nekad un ne ar pušplēstu vārdu Kristi savu pazušanu nekoomentēja. Viņa turpmāk izvairījās no intervijām un savā autobiogrāfijā šo notikumu padarīja par nebijušu – vienkārši ignorēja to.

Fakti, kas var palīdzēt

Par Kristi pazušanas iemesliem ir vairākas teorijas. Viena no tām Agata nospēlēja teātri, lai veicinātu savu grāmatu pārdošanu. Tobrīd viņa bija trīsdesmit septiņus gadus veca un sarakstījusi sešus romānus. Pēdējais no tiem *Rodžera Ekroida nāve* bija ļoti populārs, un tieši tāpēc rakstnieces nozušana izvērtās par valsts mēroga uztraukumu.

Agata Marija Klarisa Millere sāka rakstīt jau bērnībā, kaut gan talantīgākā stāstītāja viņu ģimenē bija vecākā māsa Margarēta, saukta par Medžu, viņas sarakstītā luga tika iestudēta krievu pirms Agatas pirmajiem panākumiem. Pirmo romānu *Snow Upon the Desert* Agata parakstīja ar pseidonīmu *Monosyllaba*. Kaut gan visi izdevēji to noraidīja, viņa, mātes iedrošināta, nepadevās. Agatas miļākais rakstnieks bija Čārlzs Dikenss, bet miļākais varonis – Konana-Doila radītais Šerloks Holms, kura tēls savā ziņā vēlāk iedvesmoja Erkilu Puaro (kaut gan Holms Agatai vienmēr palika nepārspējams – detektīvs numur viens).

Rakstniece, kuras romāni tulkoti vairāk nekā Bībele un Šekspīrs, savā autobiogrāfijā vairākkārt apgalvo, ka nav pratusi “skaisti izteikties ne rakstiski, ne mutiski”: “Rakstīšana un izruna man vienmēr sagādāja sāpes, (...) es biju “neartikulēta”. Iespējams, tas ir viens no iemesliem, kas mani padarīja par rakstnieci.” Otrs iemesls, visticamāk, ir iztēle – Agata bija fantazētāja. Viņai bija ne vien dažādi iedomu draugi (misis Grīna ar simt bērniem), bet arī kāda ipaša rotaļa, kas viņu “gan fascinēja, gan biedēja”. Agata ar Medžu mēdza iztēloties, ka viņu ģimenē ir vēl kāda vecākā māsa. Šī meitene ir jukusi un dzīvo tuvējās pludmales kāpu alā, taču dažreiz negaidot pārdodas mājās. Izskatā ziņā viņa ir kā ūdenslāse līdzīga Medžai, vienīgi balss tai ir cita. Tā nu pēkšņi Medža

THE DAILY NEWS, SATURDAY, DECEMBER 11, 1926.

MRS. CHRISTIE DISGUISED.

Mrs. Agatha Christie as she was last seen (centre), and (on left and right) how she may have disguised herself by altering the style of her hairdressing and by wearing glasses. Col. Christie says his wife had stated that she could disappear at will if she liked, and, in view of the fact that she was a writer of detective stories, it would be very natural for her to adopt some form of disguise to carry out that idea.

PLANKOW.

THE PHILLIPPS

DISARMING GERMAN

"NOT COMPL"

-The A

BRITISH ADMIRALTY HOLD UP LEA

From Our Special Corre

GESTV

The agenda of the Conference of Nations is finished, and tomorrow's meeting, will be devoted to discussions regarding League control over armaments. It is anticipated, however, that a Sunday session will be necessary.

The British, French, German and Belgian Foreign Ministers met this morning, and endeavoured to settle outstanding differences.

That, however, they failed to do so, the Conference of Amboise, Paris having decided that Germany had not fulfilled her disarmament obligations, and Germany being to give way over the question.

Kamēr 15 000 brīvprātīgo brida pa mežiem un purviem, viņa avīzēs lasīja ziņas par savu meklēšanu, spēlēja bridžu, dejoja čarlstonu.

vecākās māsa "biedējošajā, mīkstajā, ellainajā balsī" varēja Agatai pajautāt: "Tu taču zini, kas es esmu, vai ne, mana mīļā? Es esmu tava māsa Medža. Tu taču nedomā, ka es esmu kāda cita, vai ne? Tu taču tā nedomā?" Kristi savā autobiogrāfijā raksta, ka, to atceroties, viņai joprojām pār kauliem pārskrien šermuļi: "Es izjutu neapraķstāmas šausmas. Protams, es zināju, ka tā ir tikai Medža, kas izliekas. Bet vai tiešām? Vai tas patiesi nav pa istam? Šī bals, šīs viltīgās, glūnošās acis. Ta bija ista vecākā māsa!" Pēc Agatas lūguma, Medža šajā tēlā iemiesojās atkal un atkal. "Kāpēc man patika būt izbiedētai? Kāda instinktīva vajadzība tiek apmierināta briesmās? Kāpēc bērniem patīk stāsti par raganām, vilkiem un lāčiem? Vai tas ir tāpēc, ka kaut kas mūsos sacelšas pret pārāk drošu dzīvi? Vai daļēji jauniešu noziegumi mūsdienās nav saistīti ar pārāk lielas drošības faktu? Vai cilvēkiem dzīvē ir nepieciešams konkrēts briesmu daudzums? Atņemiet Sarkangalvītei vilku, un vai kādam šī pasaka vēl patīks?" spriedz Kristi. Viņas romāni tad arī sniedz šīs šausminoši baisās tirpības, kad varonis, kurš šķietis esam ārpus visām aizdomām, pēkšņi negaidot uzmet šo "viltīgo, ellaino skatienu". Tur Kristi bija meistare. 1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonimu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Agata tagad zināja visu par indēm un to izraisītajiem efektiem, un šīs zināšanas viņu iedvesmoja – vairāk nekā puse no viņas radītajiem slepkavām savu upuri noindē.

Salauztā sirds

Saskaņā ar citu versiju rakstniece savu pazūšanu inscenēja, lai atriebtos vīram. Arčibaldu Kristi varēja arestēt saistībā ar slepkavību, un saceltais troksnis mestu ēnu uz viņa personu, vienlaikus izgaismojot dažu labu grēciņu. Agatai bija savi iemesli. Ar simpātisko Karalisko gaisa spēku virsnieku Arčibaldu Kristi, kura sejas krāsa viņai esot atgādinājusi rozes, Agata apprecējās, sākoties Pirnajam pasaules karam. Ārčiju tūdal aizsūtīja uz Franciju, bet Agata slimnīcas ambulancē pieteicās par brīvprātīgo – sākumā viņa bija medicīnas māsa, vēlāk strādāja farmācijā un nokārtoja aptiekāra eksāmenu. Agata tagad zināja visu par indēm un to izraisītajiem efektiem, un šīs zināšanas viņu

iedvesmoja – vairāk nekā puse no viņas radītajiem slepkavām savu upuri noindē.

Pārim piedzima meita Rozalinda. Kac mazajai apritēja trīs gadi, Agata meitu atstāja Anglijā, bet pati devās līdzī Ārčijam biznesa ceļojumā apkārt pasaulei. Agata nekad nav apgalvojusi, ka ir laba rakstniece taču par vienu viņa nešaubījās: viņa atzina, ka ar dialoga palīdzību prot veidot noskaņu. Savas spējas, kas kļuva par viņas daļrades mugurkaulu, Kristi esot attīstījusi tiešā ceļojuma laikā, kad intensīvi sarakstījās. Anglijā palikušo māti. Agata sevi šajā laikraksturoja kā "laimīgi precējušos" – viņas jūtas pret vīru bija gan romantika, gan kaisle. Taču Ārčijs nespēja ilgstoši atbildēt ar to pašu un drīz vien kļuva par daļrās sekretāres un golfa spēlētājas Nensijas Nilas mīlāko. Agat ilgī dzīvoja laimīgā neziņā, līdz pār viņu noli ja neizmērojams nodevības, skumju un vilšanās lietus.

1926. gadā nomira Agatas dievinātā māte Klāra. Lai nokārtotu ar ipasumu saistītā lietas, Agata uz laiku ievācās mātes mājā, kur viss saistījās ar dārgām un sāpīgām atmiņām. Kaut gan Agata lūdzās, lai vīrs šajā brīdī ir viņai līdzās, Ārčijs ienida "slimības, nāvi un nepatīkšanas" un ļāva, lai sieva ar visu tiek galā pati. Un tad kādu dienu viņš ieradās un paziņoja, ka aiziet no sievas. Tas bija grūts pieriods – Agata varēja apraudāties pie mazā kā sikuma un nereti, parakstot čeku, nespēj

atcerēties savu vārdu. Agata izmisīgi lūdzās vīru palikt, bet, kad viņš tomēr aizgāja, viņa pazuda. Faktam, kāpēc par savu pseidonīmu viņa izvēlējās vīra mīlākās uzvārdu, joprojām nav skaidrojuma. Ja Agata visu šo pasākumu bija iecerējusi, lai ieriebtu vīram, viņa izgāzās. Ārcijs ar Nensiju nodzīvoja līdz mūža beigām, piedevām sabiedrības kritika vērsās tieši pret Agatu.

Visticamāk, rakstnieci tobrīd vadīja salauzta sirds, un Agata piedzīvoja kaut ko līdzīgu nervu sabrukumam. Iespējams, tā bija disociatīvā fūga – amnēzijas paveids, kam raksturīga pēkšņa aizceļošana un jaunas identitātes piesavināšanās. Kaut gan, kā jau teikts, Agata savu pazušanu nekad nav komentējusi, šķiršanās un nodevības sāpes viņa ierakstījis romānā *Nepabeigtais portrets*, ko arī viņas mazdēls atzinis par visautobiogrāfiskāko. 1928. gadā Agatas laulība tika šķirta, un no vīra saņemto uzvārdu viņa turpmāk paturēja kā literāro pseidonīmu.

Vanna un āboli

Gadu pēc šķiršanās Agata devās ceļojumā uz Tuvajiem Austrumiem un apmeklēja Ūras izrakumus Irākā, kur iepazinās ar arheologu Maksu Malovanu. Agatai tobrīd

ASTAROTS

Veiksmes akmeņi

Akmeņiem piemīt mītiskas, ezoteriskas un dziednieciskas īpašības. Akmens savu saimnieku vienmēr sargā un palīdz viņam. Visizplatītākie veiksmes akmeņi ir avanturīns un onikss. AVANTURĪNS, saukts arī par zelta smiltīm, ir dažādu krāsu – zaļas, zilās, brūnas un oranžas – kvarcs ar iekļautām citu minerālu zvīņām. Avanturīns palīdz savam īpašniekam uzturēt priecīgu garastāvokli un mundru garu, novērš nemieru un bailes. Jau senatnē magi un dziednieki šo akmeni rekomendēja kā talismanu naudas un veiksmes piesaistīšanai. ONIKSS ir melnas krāsas ahāta paveids. Vadoņu un cīnītāju akmens. Jau izsenis austrumu tautās onikss tiek uzskatīts par veiksmes akmeni, jo šis unikālais akmens spēj koncentrēt nepieciešamo enerģiju konkrēta uzdevuma veikšanai. Tomēr visunikālākā šā akmens īpašība ir ne tikai piesaistīt veiksmi, bet arī spēt to aizsargāt no skauģiem un nelabvēļiem.

Avanturīna eņģelis

Kulons ar dubultu speku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargeņģeli, bet akmens piesaistīs veiksmi.

Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

Veiksmes maģija

Par veiksmenieku saka dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvāna, ta ierīcina un sparno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pametusi, nezaudējiet dūšu, bet noceriet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis il visur! Maģisko kartiņu komplekts ar 32 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs spēsiet piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes avanturīna un oniksa izstrādājumi par īpašām cenām.

Avanturīna krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvās mundru garu un izdošanos il visas lietas.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Avanturīna rokassprādze

Oranžā avanturīna rokassprādze.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam palīdzēs koncentrēt enerģiju un aizsargās no nelabvēļiem.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa rokassprādze

Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtīs un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – avanturīna akmentiņš.

1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonīmu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Agatai tobrīd bija trīsdesmit deviņi, Makss Malovans bija četrpadsmit gadus jaunāks. Bet tas nebija nekāds šķērslis – viņi apprecējās un laimīgā laulībā nodzīvoja četrdesmit sešus gadus.

bija trīsdesmit deviņi, Makss bija četrpadsmit gadus jaunāks. Bet tas nebija nekāds šķērslis – viņi apprecējās un laimīgā laulībā nodzīvoja četrdesmit sešus gadus. 1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonīmu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Kādu dienu Makss Agatai paziņoja, ka viņa ir cildena. Viņa pabrinājās un izteikās visdrīzāk pie vainas būs viņas romieši. "Es neesmu isti pārliecināta, ka patik šī ideja. Tā ir lieta, ar ko ir grūti svot. Es esmu dažāda: miermīlīga, labsirdīga, emocionāli dzirkstoša, gaisīga, aizmācīta, kautrīga, sirsnīga, pilnīgi bez pašapziņas, deji nesavtīga, taču cildena? Nē," viņa saviem raksturojumiem savā autobiogrāfijā.

Brīnišķīga veiksmē

Tiesi ar ekscentrisko belģi, kurš dienā pelnījis šūniņas, smēķē melnas un baltas krieviskas cigaretes un valkā laka kurpes, smailiem purngaliem, Kristi kļuva slavēja. Lielākā viņas Agatai tā sāka krist uz nerviem. Viņa detektīvu pat mēģināja pagrūst zēru ciena. "Mārpla manā dzīvē iekārtojās tik sām un dabiski, ka es viņas ierašanos lūgšanai pamanīju. Vecmeita, viena no tām kurām, kas varētu būt manas vecāsmātes draudzene." Mis Mārpla nekad nesauca Puaro, jo Kristi uzskatīja, ka "Puaro ir pegoists un viņam nepatīktu, ja viņu paturtu vai viņam sniegtu ierosinājumus pacelties vecmeita." Dažreiz Puaro izmeklēja viņa draudzene detektīvu raksturojumus Ariadne Olivera, ko var uzskatīt par Kristi *Alter Ego*. Arī priekšpēdējā Kristi mātē *Ziloni atceras*, ko viņa sarakstīja ar desmit viena gada vecumā. Šķiet, aprakstīja Oliveras kundzes ciņu ar liekajiem zīmieniem un dziestošo atmiņu. Kristi stāsta par analīzēm šo romānu, secināts, ka Kristi tobrīd sirgusi ar Alcheimera slimību – atkārtotas frāzes, pazudušas viņai tik rīgas detaļas, fakti nonāk pretrunās.

Agata Kristi aizgāja 1976. gadā 85 gadu vecumā. Kad 2004. gadā viņai sekoja vienīgā meita Rozalinda, Kristi ipasurība pārsniedza 300 miljonus mārciņu.

Beigās, raksturojot savu *Alter Ego* Kristi secina: "Olivera kundze bija veģetāriete, kurai laimējies uzrakstīt to, kas lasīt itin daudzi cilvēki. "Kāda brīnišķīga veiksmē," viņa pie sevis nodomāja. ●

The Statue of Liberty stands prominently on the left side of the image, holding a torch aloft in her right hand and a tablet in her left. She is set against a backdrop of a city skyline, likely New York City, with various skyscrapers visible under a cloudy sky. The overall color palette is somewhat muted, with a mix of greys, blues, and the greenish patina of the statue.

Stāsti, kas jāzina.
Tikai žurnālā
LEGENDAS

Aktrise, kas prot sevi sasmīdināt, – **Helga Dancberga**

Senās Krievzemes paslēpto **bagātību meklējumi**

Kolumbijas **kokaina karaļa** Pablo Eskobara karš

Drūmā Londonas Tauera **prominentākie gūstekņi**

Jukums Vācietis – mūžības skartais bez dzimtenes

Padomju bērnības lielie varoņi **Gena un Čeburaška**

twitter.com/zurnalslegendas

Vislabvēlīgāk abonēt ekiosks.lv

Vietas,

kur var dzirdēt senču balsis

▼ *Gunita Kagle*

Konsultējis Latvijas Petroglifu centra vadītājs, vēsturnieks un dabaspētnieks **ANDRIS GRĪNBERGS**

Kopš maija lasītāji varēja sekot līdzi *Citādās Pasaules* ceļojumiem uz senajām kulta vietām. Unikāls starptautisks projekts *Kulta identitāte* palīdzējis mums no jauna atklāt simtiem senu kulta vietu, kas kā lielu noslēpumu glabā informāciju par senču rituāliem, ticību dieviem, gariem un arī velnam – dusmīgam, bet ne pārāk gudram.

Beidzot Latvijā ir apzinātas visas zināmās senās kulturas, un jebkuram no mums ir iespēja piekļūt tām. Viss, kas reiz bija noslēpums, tagad ir pieejams. 2011. gadā Kurzemē, Vidzemē, Ziemeļlatvijā un Rīgas reģionā, gluži tāpat kā Igaunijā un Zviedrijā, noritēja starptautisks seno kulturas vietu apzināšanas projekts *Kulta identitāte*.

- 1 Pie Mūrnieku
- 2. bedrišakmens Kurzemē.

Svētvieta meklētāja ceļvedis

MEKLĒJAM KOKU, KURA PAKĀJĒ LIKTI ZIEDOJUMI!

✦ Nostāsti un teikas arī šajos gadījumos ir viens no galvenajiem informācijas avotiem, piemēram, Dobeles novada Bikstu pagastā Vērpju goba kādreiz saukta par upurgobu, un pie tās ziedojumi nesti vēl 19. gadsimta beigās.

✦ Dižkoks, kas piedzīvojis garu mūžu. "Taču jāreķinās, ka cilvēki nostāstos par lieļiem, resniem, veciem ozoliem mēdz pārspīlēt to vecumu un nozīmi," pabrīdina Andris Grīnbergs. "Latvijā ļoti daudzi literatūras avoti vēsta par tūkstoš gadu veciem ozoliem. Realitātē tik vecu koku vienkārši nav, jo paši vecākie, piemēram, Kaives Senču ozols vai citi deviņu metru apkārtmēru pārsniegušie ozoli, ir līdz 500 gadu veci. Patiesībā Kaives ozols ir vienīgais Latvijas ozols, kura apkārtmērs ir vairāk nekā desmit metri, un tas ir aptuveni 520 gadu vecs."

✦ Vēsturiski dokumenti un liecības pierāda, ka pie kokiem ziedots un notikušas rituālas darbības pat vēl 20. gadsimta sākumā. Piemēram, rakstu avoti liecina, ka vēl 19. gadsimta 70. gados Beverīnas novadā ļaudis ziedojuši Atpīļu upur-ozolam – atstājuši zem tā naudu, sikas lietīņas, tā zaros sietas prievītes. Šis upurozols saistās ar Ziemeļvidzemē plaši izplatīto mājas garu pielūgšanu.

▲ Kaives dižozols.

POKAIŅU MEŽS NAV SENVIETA!

Lai gan Zemgalē viens no zināmākajiem tūristu apskates objektiem ir Pokaiņu mežs, nav nekādu pierādījumu, ka Pokaiņi būtu senvieta. "Pokaiņi ir jauks meža parks, ģeoloģiski īpatnēja vieta, tā apkārtnē ir konstatēti senkapi, bet sena kulta vieta tā nav," uzsver Andris Grīnbergs.

Mutvārdu folklorā pazūd, ar katru paaudzi aizvien mazāk cilvēku stāsta cits citam teikas, līdz ar to pazūd arī zināšanas par senvietām.

kas apsekoja vietas, kuras apvītas ar mitiem un leģendām, kuras notikusi ziedošana un dabas godināšana atbilstoši saules gada ritumam, uguns un mirušo kultam, un paziņoja par tām pārējiem. Ziņas par Zemgales senajām kulta vietām pat apkopotas un izdotas grāmatā, tādējādi dodot iespēju kaut nedaudz pietuvoties pagātnei un tai dzīves uzverei. saskaņā ar kuru akmeņi, birzis un meži, pakalni un ūdens ir apveltīti ar brīnumainām spējām, kas palīdz dziedināt

Elejas muižas
žogā iemūrēts
kausakmens. ▶

**MEKLĒJIET
SENVIETAS
INTERNETĀ UN AR
GRĀMATU ROKĀS!**
www.petroglifi.lv;
www.ancientsites.eu;
Andris Grinbergs.
**ZEMGALES REĢIONA
SENĀS KULTA
VIETAS**

slimības, sargā no nelaimēm, nodrošina veselību un auglību.

Vēl pirms 100 gadiem godinātas

Kad Igaunija, Zviedrija un Latvija vienojās par projektu seno kulta vietu apzināšanai, tam pieteicās arī vēsturnieks Andris Grinbergs, kurš jau aptuveni 20 gadu pēta Latvijas senvietas. Viņa uzdevums bija apzināt visas Zemgales un Kurzemes senās pagāniskās kulta vietas un savākt par tām visu iespējamo informāciju ar mērķi ieinteresēt cilvēkus un nepieļaut, ka alas, akmeņi, koki, ezeri un purvi, kas ir zīmīgas pagātnes notikumu liecības, izaugtu nezālēs, brikšņos un pazustu aizmirstībā.

Galvenais secinājums, kas rodas, iepazīstoties ar projektā apzināto, – nav nekādas nepieciešamības radīt jaunas pseido vai neopagāniskas kulta vietas. Latvijā ir milzums daudz seno kulta vietu, katrai no tām ir savs īpašs stāsts, noslēpums un arī maza deva misticisma. Lai gan teorētiski kristietība vienlaikus kā no austrumiem, tā no rietumiem Livonijas teritorijā ienāca jau 12. un 13. gadsimtā, realitātē lauku vidē līdz pat 17.- 19. gadsimtam latvieši dzīvoja saskaņā ar savu dzīvesziņu. “Pat salīdzinoši nesenu laiku avoti liecina, ka daudzi cilvēki negāja uz kristīgo

*Svētvieta
meklētāja
ceļvedis*

KULTA AKMENS PAZĪMES

✦ Jebkurš akmens, kas ir lielāks par desmit kubikmetriem, ir aizsargājams kā dižakmens un piedzīvojis senus laikus.

✦ Teikas un nostāsti bieži vien vedina domāt, ka akmens nav bijis vienkāršs akmens un ka pie tā tikuši veikti rituāli. Piemēram, daudzviet Latvijā ir velna akmeņi, par kuriem pierakstītas teikas.

✦ Visu veidu iekalumi, iedobumi, ieberzumi liecina, ka akmenim bijusi īpaša nozīme. Sākot jau no pašiem senākajiem bedrīšu veidojumiem, kas norāda uz bronzas laikmetu, līdz pat viduslaikiem un jaunāko laiku vēsturei, kad akmeņos kaltas robežzīmes.

✦ Mēdz būt arī tā, ka dabas veidotie dobumi akmeņi padarījuši īpašu. Tādi, piemēram, ir muldakmeņi, kuros ir dabiski muldas formas dobumi un kuri senos laikos izmantoti ziedošanai.

Senvietas tika uzmeklētas, balstoties uz rakstītajiem avotiem. Bet bija arī senvietas, kuras līdz mums neviens pētnieks nebija apmeklējis gadiem ilg

baznīcu, bet piekopa senču rituālus un tradīcijas,” stāsta Andris Grinbergs. “Tikai pēc jos pārsimt gados kristietība Latvijā kļuva par dominējošo reliģijas formu.”

Zinot to, var domāt, ka senās kulta vietas atrast ir viegli. Pietiek ar teiku vai nostāstiem, iekaltu zīmi vai arhīvos atrodamu pierakstu liecību, lai senvietu atrastu. Taču Andris Grinbergs secinājis, ka leģendas un teikas glabājas krātuvēs un fondos, bet ne cilvēku atmiņās. “Daudzas senākās kulta vietas ir aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstos, pēc tās nebija grūti atrast. Teju visos gadījumos šīs senvietas tika uzmeklētas, balstoties uz rakstītajiem avotiem. Bet bija arī senvietas, kuras līdz mums neviens pētnieks nebija apmeklējis gadiem ilgi,” stāsta Andris Grinbergs. “Dienmēl Zemgale pēdējo aptuveni simt gadu laikā ir ļoti daudz zaudējusi šīm senajām kulta vietām. Gan tāpēc, ka cilvēki aizgājuši projām no laukiem, gan melnās rācījas dēļ. Rakstītajos avotos minēts trīsdesmit zemes vairāk senvietu, nekā pašlaik atrodas Zemgalē. Dienmēl lielāko daļu, aptuveni vas trešdaļu, dabā vairs nav iespējams uzskatīt. Piemēram, ir zināms, ka konkrētā pagastā ir rodas Velna purvs, par kuru pierakstītas

Muldakmens dobums

Māras kambari

KĀ ATRAST ALAS, KURĀS UPURĒTS VAI IZPILDĪTI SENI RITUĀLI

✦ Teikas un nostāsti visbiežāk liecina par to, ka ala bijusi īpāša. Piemēram, par Laupītāju alu, kas atrodas netālu no Māras kambariem Talsu novada Ģibuļu pagastā, ir vairāki nostāsti. Vieni vēsta, ka tad, kad katoļu baznīca aizliedza senos rituālus pie Māras kambariem, cilvēki tiem izmantojuši grūtāk pieejamo Māras avotiņa alu. Pēc citiem nostāstiem, šajās alās slēpts laupījums, kas atņemts tirgotājiem, kuri kuģoja pa Abavu.

✦ Arheoloģiskie atradumi pierāda, ka alas bijušas svētvietas. Tādas ir lībiešu upuralas pie Svētupes. 1973. gadā arheologa Jura Urtāna vadībā tika veikti arheoloģiskie izrakumi, kuros tika atrastas 663 senlietas. Taču jau pirms tam 1822. gadā alu apmeklēja slavens ārsts un etnogrāfs Oto Hūns, kurš atrada tur upurētos apģērba gabalus un maizi.

1839. gada 15. augustā sava Latvijas apceļojuma laikā, apzinot arheoloģiskos pieminekļus, šeit piestāja Tērbatas universitātes vēstures profesors Fridrihs Kruze, kurš alā ievēroja krāsotas vilnas un gaiļa spalvu ziedojumu.

✦ Norādes dotas rakstītajos avotos. Piemēram, saglabājies šāds Andersa Jūhana Šēgrēna, pirmās lībiešu pētniecības ekspedīcijas dalībnieka, pieraksts par lībiešu upuralas apmeklējumu 1846. gada 20. jūnijā: “..pēcpusdienā mums bija norunāta ekskursija, kurā devāmies saimnieka (Svētciema muižas īpašnieka Karla fon Fēgezaka) vadībā. Iekšzemē mazas upītes krastā, Ikskul ciemā, atradās vieta, kas jau sen bijusi pazīstama kā sena lībiešu upurvieta, tāpēc visiem viesiem bija paradums to apmeklēt. Proti, tur bija ala stāvā smilšakmens sienā tās pašas upītes augstajā

krastā, kas šeit garām plūst uz jūru, vārdā Svietup jeb, citiem vārdiem, svētā upe. (..) Alas augšpusē mazu gabalu nostāk ir sēta, kuras vārds ir Kujkul. Šeit vecais saimnieks prot arī lībiešu valodu.”

✦ Petroglifi jeb senās rakstu zīmes, kas iegravētas alas sienās, pilnīgi noteikti ļauj domāt, ka tā ir senvieta. Latvijā kopumā ir 50 petroglifu vietas, no kurām nepilnas 10 ir alās. Taču šīs vietas netiek plaši reklamētas, lai alas un senās zīmes nepakļautu riskam tikt sabojātām.

✦ Dažkārt ir alas, par kurām teikas veidojušas tikai 20. gadsimtā, un tās nav senvietas. Piemēram, Aknīstes Velna ala veidota tikai 19./20. gadsimtā, un vēl pagājušā gadsimta 20. gados tai nebija Velna alas nosaukuma, par ko liecina 1929. gadā tapusi fotogrāfija ar uzrakstu.

kas vai nostāsti, bet pagastā neviens nezina ne šādas teikas, ne to, kur tāds purvs atrodas. Vai arī ir zināms, ka pagastā jābūt ezeram, kas saistīts ar pierakstu teiku, bet vietējie nezina, kurš no pieciem pagasta teritorijā esošajiem ezeriem saistīts ar teiku. Mutvārdu folklorā pazūd, ar katru paaudzi aizvien mazāk cilvēku stāsta cits citam teikas, līdz ar to pazūd arī zināšanas par senvietām.”

Latvijā ir milzum daudz seno kulta vietu, katrai no tām ir savs īpašs stāsts, noslēpums un arī maza deva misticisma.

No jauna atklāta kulta vieta

Vienlaikus senvietu meklējumu ekspedīcijās atrastas kulta vietas, par kurām iepriekš nekas nebija zināms. Šā projekta ietvaros Dobeles novada Naudītes pagastā pilnīgi nejausi izdevās atrast pirmo bedrīšakmeni Zemgales reģionā. “Tas tika atrasts ļoti vienkārši – mēs gājām cauri mežam no viena

Andris Grīnbergs pie tilko atklāta Tervetes bedrākmenis.

PIECAS ZEMGALES REĢIONA SENVIETAS, ko iesaka apmeklēt vēsturnieks Andris Grīnbergs

ĶEVELES AVOTI Aucē novada Vītiņu pagastā. Avoti apviti ar dažādām teikām un nostāstiem, kas pa lielāko daļu gan radušies nesenos laikos, tomēr ir pamats domāt, ka senāk te bijusi kulta vieta.

TĒRVETES SVĒTAIS KALNS Tērvetes dabas parkā. Zemgaļu svētais kalns, kurā 1285.–1286. gadā celta vācu krustnešu pils. Viegli apmeklējams, labiekārtots.

MEĻĶITĀRU MULDAKMENTS Aizkraukles novada Aizkraukles pagastā, pie kura vēl 19. gadsimtā ziedoti grau-

di no pirmā kūluma, piens, iedobumā mestas monētas. Ūdens, kas sakrājis muldas veida padziļinājumā, izmantots ārstniecībā.

VILCES VELNA GRAVA UN VELNA TILTIŅŠ Jelgavas novada Vilces pagastā, par ko saglabājušās daudzas teikas un nostāsti. Zem tiltiņa negaisa laikā slēpies velns.

BĀRBELES SĒRAVOTS Vecumnieku novada Bārbeles pagastā. Senākais zināmais Latvijas dziednieciskais avots, kūrorta vieta un joprojām ļoti populārs minerālūdens sēravots.

objekta pie otra un nejausi to uzgājām,” stāsta Andris Grīnbergs. Bedrīšakmens ir unikāls atradums, jo tas ir senākais Latvijas teritorijā atrodamais kulta akmens, kas saglabājies no bronzas laikmeta, kad cilvēku rokās visbiežāk bija akmens cirvi un kaula harpūnas. Toreiz cilvēki atstāja zīmes akmeņi, ar citu, mazāku akmeni ierīvējot tajā sfēriskas formas bedrites. Ziemeļeiropā ir ļoti daudz šādu bedrīšakmeņu, un tādi ir arī Latvijā. Pēc Andra Grīnberga vārdiem, tās ir visnenākās seno cilvēku vizitkarte, kas virszemē saglabājušās līdz pat mūsdienām.

“Precīzāk datēt akmeni varētu tikai ar arheoloģiskajiem izrakumiem, bet nelaiمة tā, ka pie šiem akmeņiem nav likti ziedojumi, līdz ar to visbiežāk akmeņu tuvumā nav arheoloģisko atradumu,” paskaidro vēsturnieks. “Ir aptuveni 30 dažādu versiju, kāpēc

cilvēki veidojuši šādas iedobītes. Bet vairākums vēsturnieku domā, ka dobes saistītas ar dzīves gājumu – tās ieberzta, cilvēkam piedzimstot, lai novēlētu jaundzimušajam skaistu dzīvi, vai nomirstot, lai aizgājējam viņsaulē mierīga dzīve. ●

Svētvieta meklētāja ceļvedis

MĪTIEM APVĪTAIS KALNS

✦ Jebkurš pilskalns ir vēstures un arheoloģijas piemineklis, nozīmīga senvieta, kuras tuvumā parasti ir senkapi.

✦ Ja blakus pilskalnam ir mazāks kalniņš, iespējams, tā bijusi sena kulta vieta. Slaveņais baltvācu pētnieks Augusts Bīlenšteins 19. gadsimta 80. gados veica ekspedīciju pa Sēliju un konstatēja, ka daudziem pilskalniem līdzās ir mazāki kalni, kas varētu būt svētvieta

✦ Teikas un nostāsti par kalniem, kuri sanesti ar cepurēm kuros aprakta nauda vai zem kuriem slēpjas no akmeņiem celts altāris ar raudošu jumpravu, vienmēr vedina domāt ka tā ir īpaša vieta, jo teikas reizēm ir saistītas ar reāliem notikumiem.

KĀ ATRAST SVĒTAVOTU UN VELNA PURVU

✦ Upes, strauti, avoti, ezeri, d un purvi saistās ar daudzām teikām un legendām, kas ir gvenais informācijas avots ser svētvieta meklējumos.

✦ Nosaukums var vedināt uz domām par svētvieta, piemēram, Dobeles novada Z brenes pagastā ir Svētes ezer Ezerā krastā atrodas Zebrus Elku kalns.

✦ Ja dabas vieta ap ūder ir mītiska, tā var kļūt par kulta vietu pat ja ja nav senvieta. Tā daudzi tīra ūdens a ti kļūst par mūsdie mitoloģijas tēliem.

◀ Tīrzas svētavots.

PAŠI MAZĀKIE BRĀLI,

Viņš pats sevi iztēlojās kā trubadūru. Tikai viņa iemīļotā bija visnotaļ neparasta – *Donna poverta* – nabadzība. Tas, ka Francisks norāva drēbes, meta pa logu naudu, pārtika no ubaga dāvanām un sauca savu ķermeni par ēzeli, var šķist ekstrēmi, bet viņš bija Jēzus sekotājs, un Jēzus taču arī bija radikālis. Arī Latvijā ir mūki, kas pa Franciska parādītu ceļu klusām seko Jēzum.

▼ *Anele Moroza*

Jau pa gabalu redzu, ka viņš mani gaida. Īstā mūku habitā – garā, tumšbrūnā kleitā, kas vidukli apņēma ar baltu auklu, pār muguru nokarājas kapuce. Viņš stāv pašā Rīgas centrā uz ietves (habitu viņš valkā gan ziemā, gan vasarā un vēlāk stāstīs, ka viņam neviens nav uzbrucis, bet cits viņa ordeņa brālis uz ielas ir piekauts). Mēs sarokojamies, un pa restotiem vārtniņiem es sekoju viņam pagalmā. Tur ir savādi kluss, un pie nomelnējušu klieģeļu ēkām kompaktos balkoniņos zied sarkanās ģerānijas. Mēs uzkāpjām pa stāvām kāpnēm un apstājamies pie kāda dzīvokļa durvīm. Es ceru ieraudzīt vismaz plāksnīti ar uzrakstu, lai saprastu, kur atrodos, bet redzu tikai zvana pogu. Viņš to nospiež, durvis atveras, kāds ielaiž mūs iekšā un aši nosūdz kaut kur dzīvokļa dziļumā. Mani ievad nelielā, ļoti kārtīgā istabiņā, kur skaļi tikšķ divi pulksteņi – viens lielāks pie sienas, uz tā atbalstīts krucifikss, un mazs

modinātājpulkstenitis uz galda. "Kas šī ir par vietu?" es jautāju, un viņš smaidot atbild: "Ir tāda vieta."

Nē, tas nav fragments no Dena Brauna romāna, kaut gan slepenība, klusais nams un viņa brūnais habits man uz mirkli rada šādas asociācijas. Es esmu satikusies ar vienu no mazāko brāļu kapuciņu ordeņa mūkiem, kas dzīvo un kalpo Latvijā. Viņš bija vienīgais, kurš piekrita sarunai. Tikai ar nosacījumu, ka netiks atklāts viņa vārds. Kāpēc tāda slepenība? Viņš atbild, ka nejutoties neko tik labu paveicis, lai sevi īpaši izceltu. Mazākie brāļi kapuciņi ir franciskāņu atzars, kas radies 16. gadsimtā un ievēro Svētā Franciska 13. gadsimtā sarakstīto regulu. Es patiešām vēlos uzzināt, kā ir būt mūkam 21. gadsimtā un vai šodien vispār ir iespējams ievērot viduslaikos sarakstītos likumus? "Burtiski visu nav iespējams ievērot. Piemēram, Svētais Francisks saka, ka brā-

ļi nedrīkst jāt ar zirgu, bet šodien tie lido ar lidmašīnām. Mēs cenšamies ievērot franciskāņu garu. Mums ir konstitūcija, kas skaidro šo regulu un māca, kā šodien to ievērot," paskaidro mans sarunbiedrs, ko turpmāk saukšu par Brāli.

1210. gadā Francisks nodibināja ordeni, ko nosauca par mazākajiem brāļiem, lai uzsvērtu savu pazemību. Septiņus gadus vēlāk tas bija pietiekami liels, lai to sadalītu provincēs un misionārus sūtītu cauri visai Eiropai. Franciska nāves laikā 1226. gadā ordenim bija tūkstošiem sekotāju. Kaut gan Francisks uzsvēra nabadzību, daļa viņa sekotāju jau svētā dzīves laikā no apustuliskā krēsla saņēma atļauju celt klosterus, jo uzskatīja, ka dzīvot nevar šķūnī, kā arī nepieciešams brāļus izglītot. 16. gadsimta sākumā daži brāļi nolēma, ka vajag dzīvot stingrāk pēc šīs regulas, apvienojās, un tā izveidojās mazāko brāļu kapuciņu ordenis.

NEVIS MUĻĶĪBA, BET VISĪSTĀKĀ GUDRĪBA

Franko Džefirelli filmā *Brālis Saule, māsa Mēness* Svētais Francisks parādīts kā tāds mazliet kukū – garā, baltā naktskreklā viņš izkāpi pa logu un, rokām plivinoties, lai noturētu līdzsvaru, pa jumta kori seko mazam putniņam. Tur ir daudz kadru ar magoņu pļāvām, zvēriņiem, skan hipijiskas dziesmas ar Franciska dzeju – idealizēts stāsts, kas cenšas pārraidīt to īpašo franciskāņu garu. "Ha, ha, ha. Mana jaunība tak!" smejas Brālis, kad vaicāju, vai viņš ir redzējis šo filmu. Viņš iesaka vēlāk uzņemt *Francisks un Klāra*, jo tā šo garīgumu parādot dziļāk. "Taču jebkas, kas izraisa interesi, ir labs, jo, vēlāk iedziļinoties, katrs pats varēs saskatīt to dziļumu. "Francisks jau nav tikai muļķīti, kas spēlē stabulīti, bet kas dziļāks. Arī prieka izpausmes ziņā. Ir pat tāds jēdziens "franciskāņu prieks". Tas ir prieks, kas nāk no sirds. Ja cilvēks pa istam atgriežas pie Dieva, kā to izdarīja Svētais Francisks, kaut pēc stingras regulas viņš mērdē savu miesu, viņš tomēr ir priecīgs. Jo prieka avots ir pats Jēzus Kristus. Tas, ko

pasauļ uzskata par muļķību, ir visdzīvākā gudrība. Tas ir vieglums, ko izjūt no grēkiem brīvs cilvēks. Vienots ar Kristu, viņš jūtas tik brīvi, ka citu acis taisa muļķības." Francisks sprediķojot šņuksteja, izdeva savādas skaņas, spēlēja citaru, dancoja. Sākumā cilvēki viņu uzskatīja par traku un bistamu, un, kolīdz viņš parādījās tuvākajā apkaimē, sievietes ieslēdzās savās mājās. Vēlāk, kad viņš ieradās, pilsētās ieskandināja zvanus, un cilvēki cīnījās par to, kurš dabūs ūdeni, kurā Francisks mazgāja kājas, jo ticēja, ka tam piemīt dziedinošs spēks. Jau Franciska dzīves laikā viņu uzskatīja par svēto. Viņš spēja savu ķermeni padarīt par mēli, un viņa runa bijusi "mierinoša, dedzinoša un tāda, kas dziļi iesūcas iekšā".

Svētais Francisks Franko Džefirelli filmā *Brālis Saule, māsa Mēness*.

UZDZĪVOTĀJS UN ESTĒTS

Nākamaissvētais pasaulē ieradās 1181. vai 1182. gadā bagātā savrupnamā ar skatu uz pilsētas centrālo laukumu. Drīz pēc piedzimšanas viņu nokristīja par Džovanni. Jau bērnībā dotā iesauka Francisks – mazais francūzis norāda uz viņa saistību ar Franciju. Uz turieni viņš devās līdzī savam tēvam – bagātam zīda tirgotājam – biznesa ceļojumos. Šeit Francisks ne vien iemācījās franču valodu, bet arī iepazinās ar trubadūru poēziju. Tā vēlāk viņu iedvesmoja radīt *Humnu brālim Sauli*, kura Francisks ar pazemīgu apbrīnu izsaka pateicību Dievam par dzīvo radību. Piecpadsmit gadu vecumā viņš iesaistījās tēva uzņēmumā – pārdeva audumus, kārtēja finanšu uzskaiti un inventarizāciju. Francisks bija to laiku bagāto un ietekmīgo dēlu klubīna līderis un kopā ar iereibušajiem biedriem dejoja Asizes ielās. Viņš dzīvoja ar pilnu krūti un vērienu. Francisku raksturoja augstas estētiskās prasības: mīlestība uz izsmalcinātām drānām un skaistiem ziediem, bet sāpes, ciešanas un fiziski defekti viņā izraisīja riebumu. Nekas viņā neviesa tādas šausmas kā spītālgie, kurus sastopot viņš aizspieda degunu un laidās prom.

Kad Asize iesaistījās karā ar Perudžu, Francisks apvilka dārgas bruņas. Viņš noteikti nebija rēķinājies ar iznākumu – gūstu Perudžas cietumā. Tas viņam bija smags trieciens. Mājās atgriezās pavisam cits Francisks. Džefirelli šajā posmā rāda viņu kā tādu mazliet sajukušu – viņš naktskreklā klaiņo pa māju un met ārā pa logu dārgos zīda baķus un zelta kausus. Viņš arvien biežāk sāka nakšņot no pilsētas mūriem netālu esošajā pussagruvušajā Damiana baznīcā. Otra spēcīgākā aina, kas aprakstīta Franciska agrīnajās biogrāfijās, ir tā, kurā viņš visu priekšā pilnībā atkailina savu ķermeni. Nespēdams izturēt dēla divainības, tēvs viņu aizveda uz pilsētas baznīcas tiesu, lai sūdzētos, ka jaunais cilvēks nepilda savus pienākumus. Francisks garīdznieku priekšā norāva savas drēbes, nolika tās tēvam pie kājām un paziņoja, ka no šā brīža viņa tēvs būs nevis Pjetro di Bernardone, bet Dievs. Taču par īsto lūzuma punktu Franciska dzīvē mēdz uzskatīt laiku, kurā risinājās nākamais stāsts.

Svētā Franciska bazilika Asize.

SKŪPSTS VISPRETĪGĀKAJAM

Bija 1206. gada ziema. Sniga. Un Francisks, tikko piekauts un apzagts, pēkšņi sāka šaubīties, vai Dievs viņam ir paredzējis tieši šo ceļu. Un tad sekoja notikums, kas izmainīja visu viņa dzīvi. Te noteikti jāpiemin aina no Roberto Rosellini filmas *Dieva spēlmanis* – skandinot zvaniņu, lepras slimnieks iet garām Franciska būdai. Francisks izskrien ārā un apķer slimnieku. Nekādu asaru, nekādas eksaltācijas, vienīgi kvēls skatiens.

Viduslaikos spītālgie biedēja cilvēkus ne vien ar melniem augoņiem un nopuvušiem locekļiem, bet arī tāpēc, ka tolaik ticēja – spītālgību izraisa grēks. Ja spītālgais gribēja apmeklēt pilsētu, viņš to drīkstēja darīt tikai naktī, un arī tad viņam ar zvaniņu bija jābridina ļaudis par savu ierašanos. Francisks ne vien neizvairījās no spītālgajiem, bet pat apskāva viņus. Viņš apmetās leprozorijā un aprūpēja slimniekus. Tā nebija izvēle starp bagātību un nabadzību, tās bija dramatisks viņa personības izmaiņas. Kad Francisks izrādīja šiem izstumtajiem līdzjūti-

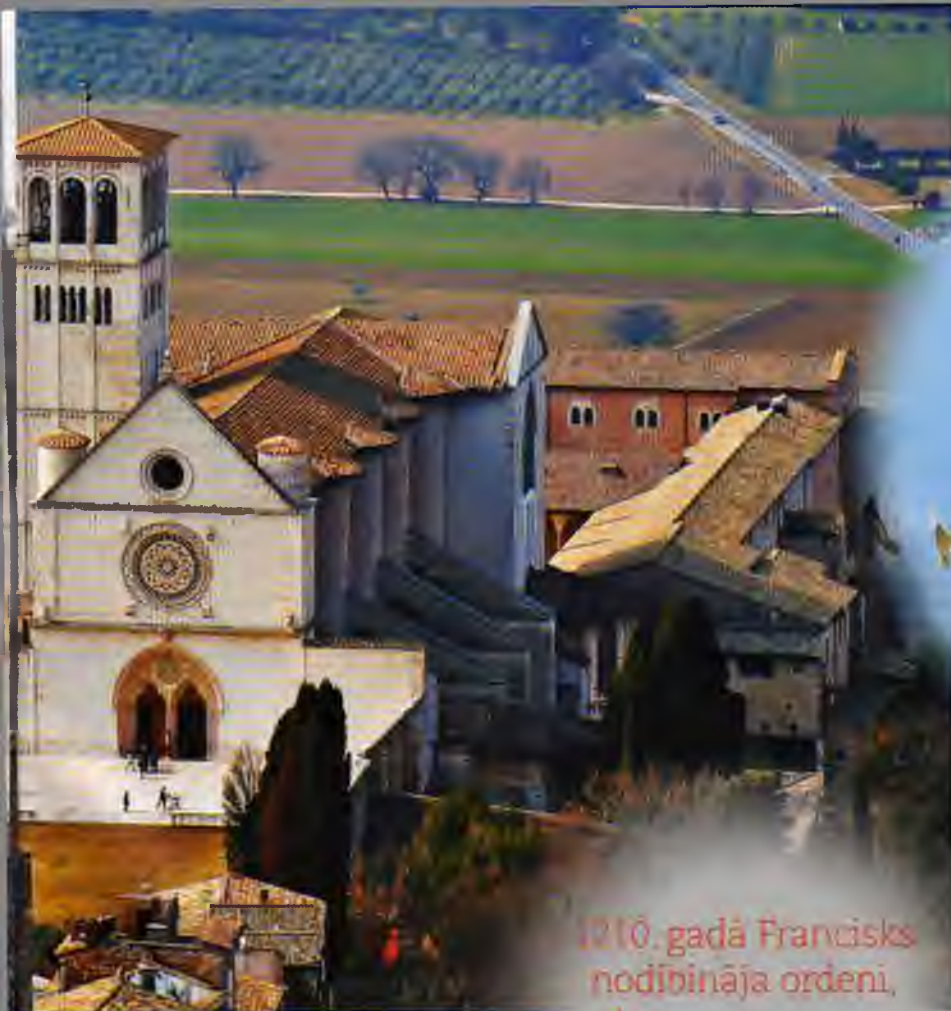
bu un žēlastību, viņš atbrīvojās no savām lākajām bailēm jeb fobijām. Franciska estētiskā izjūta pilnībā izmainījās. Visi viņa gū izkusa, un viņš piedzīvoja garīgu atjaunošanu. Viņa garīgās ciešanas bija beigušās, viņš ja ieguvis sirdsmieru. Jautāju savam saram biedram, vai arī šodien franciskāņi seko

tā piemēram? "Orc regula paredz, ka ejam pie nabadģiem. Klosteri Var: Polijā, ir zupas vve. Brāļi cenšas str ar bezpajumtniel un klaidoņiem: tiem, kuri to nās, rekolekcijas ziedojumus, lai tu iet ar viņiem svētceļojumā uz

tohovu. Tas ir grūts darbs, bet Svēta Frka garīgums ir bagāts un dažādi izpaužas ir brāļi, kuri jūt, ka viņu acinājums ir patieši nabagiem. Vai ir gadījumi, kad cmainās? Ir, bet tas ir ļoti grūts process, k zultāta iegūšanai nepieciešama vesela gramma. Ne vien garīgā palīdzība caur t bet arī psiholoģiskā. Daudzi pēc laika žas. Bet, ja kaut vienu var no tā visa izvil jau tas ir daudz. Jo Dievam katrs no m dārgs," stāsta Brālis.

▲ Franciskāņu ordeņa simbols.

FRANCISKA AIZIEŠANA

Franciska beigas bija smagas. Viņš slimīgs, un viņa ķermenis cieta neiedomājamas sāpes. Viņš kļuva aklis, un viņa rokām parādījās stigmatas, kas apliecināja, ka viņš ar savu dzīvi ir patiesi sekojis Jēzus piemēram. Filozofs Sergejs Averincevs par Francisku teicis: "Jebkurā laikā un vietā ir tikai viens veids, kā būt par kristīgo svēto, un šis veids ir tāds, ka pat doma par to ir neizturama mūsu vājumam. (...) Ja ir taisnība, ka Asizes Francisks bija viens no viscilvēciskākajiem svētajiem, tad cilvēciskais viņš bija pret vilku un pret laupītāju, bet ne pret sevi."

Francisks no pasaules aizgāja klusā oktobra vakarā. Ap viņu stāvējuši brāļi un gaidījuši brīdi, kad Franciska dvēsele atstās izmocīto ķermeni. Te pēkšņi atlidojuši putni, simtiem putnu no visām debespusēm, un sēdušies uz baznīcas jumtiem klostera pagalmā. Mazākie brāļi atnāca atvadīties un pavadīt viņu ar savām dziesmām.

1210. gadā Francisks nodibināja ordeni, ko nosauca par mazākajiem brāļiem, lai uzsvērtu savu pazemību. Septiņus gadus vēlāk tas bija pietiekami liels, lai to sadalītu provincēs un misionārus sūtītu cauri visai Eiropai.

TIE NAV SVĀRKI, TAS IR HABITS!

Francisks ne vien visu dzīvo radību sauca par saviem brāļiem un māsām, bet arī pie sava ķermeņa vērsās kā pie brāļa ēzeļa. Šim savam brālim viņš atvēlēja skrandainu tuniku, ko jostas vietā apņēma aukla, bet kājas atstāja basas. Regulas nodaļā, kas veltīta brāļu apģērbam, Francisks rakstīja: "Tiem, kas solījuši paklausību, jāizsniedz tunika ar kapuci un vēl viena tunika bez kapuces, ja viņam tā nepieciešama, aukla un apakšbikses. Jo tie, kas neiekaros skaistas drānas uz šīs pasaules, tādās iemantos debesīs." Arī vēl pēc vairāk nekā astoņsimt gadiem kapuciņu brāļi Latvijā nēsā habitu, kam ap vidu sien baltu auklu. Ziemā pa virsu uzvelk mēteli. Jautāju Brālim, kāda ir apkārtējo reakcija, un viņš stāsta: "Ir bijuši gadījumi, kad brāļus pickauj. Man tā nav gadījies. Reiz dzelzceļa stacijā no otra perona jaunieši kļiedza: kāpēc jums mugurā svārki? Es viņiem atbildēju: tie nav svārki, tas ir habits. Habits ir zīme ne vien ārējai pasaulei, bet arī man pašam, lai neaizmirstu, kas es esmu. Kad tas apvilktas, jādomā, ko un kā darīt. Bez habita kļūstu it kā anonīms. Ar habitu ir pilnīgi kas cits."

Francisks nosauca savus brāļus par mazākajiem brāļiem jeb minoritiem, lai uzsvērtu savu pazemību, bet reizēm franciskāņus

sauca par vecāko ubagotāju mūku ordeni. Ta kā Francisks bija pārliecināts, ka manta rada skaudību un grēku, kļūstot par viņa sekotāju, bija jāatsakās no visa, kas pieder, un jāsarauj saites ar ģimeni. Brāļi strādāja darbiņus, ko Francisks uzskatīja par svētiem: atjaunoja baznīcu, apkopa lepras slimniekus, palīdzēja zemniekiem, lūdzās un sludināja. Bet par to drikstēja saņemt tikai maizes rīcienu vai kādu augli. "Nebija tā, ka Francisks viņus mudināja ubagot. Francisks uzsvēra, ka brāļiem jāstrādā par vēdera tiesu. Ubagot var iet tikai tad, ja viņi par savu darbu neko nav saņēmuši un cieš badu. Darbs ir nepieciešams, lai pasargātu sevi no slinkuma, kas ir dvēseles lielākais ienaidnieks. Taču pārāk aizrauties ar darbu nedrīkst, jāatvēr laiks arī lūgšanām. Nepieciešams līdzsvars," stāsta kapuciņu ordeņa Brālis.

LŪGŠANU TELPA

Franciskam esot piemītusi īpaša Dieva dāvana. Kad viņš lūdzās, viņš spēja ieslēgties sevī. Reizēm viņš lūdzās kādā alā, ko cits brālis sargāja, lai neviens šo lūgšanu neiztraucētu. Ja Francisks bija mežā, kur neviens viņu neredzēja, viņš savu lūgšanu Dievam izpauda ļoti emocionāli. Ja nebija iespēja nekur paslēpties, tad ar ordeņa mēteli aizsedza seju. Francisks ir teicis: ja brāļa miesā nav celle, tad nav jēgas viņam celt celli no ķieģeļiem. Par to arī mana saruna ar Brāli.

Vai šādu iekšēju lūgšanu telpu var izveidot ar speciālu vingrināšanos?

Tā ir Dieva dāvana. Te nav runa par treniņiem, bet gan par garīgas dzīves dzīvošanu. Mums jāsadarbojas ar Dievu, jo viņš mums dāvā visas nepieciešamās žēlastības. Ja cilvēks tās izmanto un vēl klāt pieliek savas pūles, viņš padziļina savu garīgo dzīvi un sasniedz īsto vienotību ar Jēzu Kristu.

Reizēm cilvēki, kas sevi uzskata par isteniem kristiešiem – iet baznīcā, skaita lūgšanas un arī ikdienā pie katras izdevības piesauc Dieva vārdu –, tomēr nerada pārliecību, ka dzīvo garīgu dzīvi. Un ir cilvēki, kas burtiski izstaro ap sevi garīgumu.

Es domāju, ka atslēga ir tā, ka kristietība nav tikai morāli principi, kas jāievēro. Kristietība ir Jēzus Kristus un mūsu personīga tikšanās ar viņu. Tikai pēc šīs tikšanās sākas atgriešanās un garīgā dzīve. Svētajos Rakstos lasām, ka farizejiem bija simtiem bausļu, un viņi ļoti daudz maksāja, lai tos saglabātu, bet ar to viņi apslāpēja savu garu. Viņi nocietināja savas sirdis un pārmeta Jēzum, ka viņš nav nomazgājis rokas. Jēzus parāda, ka viņi pieķērās rituāliem un zaudēja garu, pašu Dievu. Cilvēks ārēji visu ievēro, bet trūkst personīgu attiecību ar Jēzu. Tādas bija visiem svētajiem, kas pa istam ticēja un izstaroja šo garīgumu.

Varbūt zināt kādu cilvēku, kurš, tāpat kā Francisks, ir mēģinājis dzīvot pēc evaņģēlija? Varbūt Māte Terēza?

Savā ziņā arī Māte Terēza, jo viņa sekoja šim nabadzības aicinājumam un aicinājumam mīlēt piemeklētos. Tāds bija svētais tēvs Pio no mūsu ordeņa. Viņš piecdesmit gadus nēsāja stīgas, cieta lielas mokas, daudz lūdzās, un pie viņa gāja ļoti daudz cilvēku. Viņš pieņēma grēksūdzi, un tie, kas pie viņa piegāja, jutās atbrīvoti, it kā būtu pieskārušies pašam Jēzum Kristum. Tēvs Pio daudz cieta, jo sātans viņu mocīja arī fiziski. Bija nikns, ka viņš tam izrāvis tik daudz dvēseles. Vēl ciešanas radīja pret viņu vērstās aizdomas, ka viņš krāpjas, ka stīgas nav autentiskas. Pio to pazemīgi pieņēma, franciskāņu garā visu izcieta, un Dievs vi-

Benedikts XVI teica, ka lielākais un sāpīgākais uzbrukums baznīcai ir nevis no ārpuses, bet no iekšpuses. Savukārt Jēzus, kad dibināja baznīcu, teica: elles vārti to neuzvarēs.

ņam deva spēku. Latviešu valodā ir izdota viņa biogrāfija *Svētais tēvs Pio no Pjetrelčinas – kirēnietis visiem*.

Vai pats personīgi esat izjutis, ka ir sātans, ļaunais spēks?

Sātans ir persona. Tas ir personificēts ļaunums, nevis kaut kāds abstrakts spēks. Tāpat kā

mēs, cilvēki, esam personas, arī sātans tāds ir, tikai viņam nav miesas, viņš ir gars. Mums ir darīšana nevis ar kaut kādiem spēkiem, bet ar sātana personu. Tie ir engeli, kas atteicās kalpot Dievam. Grēkojot es padodos sātana kārdinājumam. Paldies Dievam, Dievs redz, ka esmu vājš un stiprus sātana uzbrukumus ne-

izturētu (*smejas*), tāpēc tos nepielauj, bet, skatoties uz to, kas notiek pasaulē, redzam šo sātna darbu. Un pie tā pieliek roku arī kristieši un katoļi, atbalstot izvirtības, kas iet pret dabu. Piemēram, šī dzimumu revolūcija. Tas ir istais sātna uzbrukums cilvēcei, kristiešiem un baznīcai. Apgalvojums, ka cilvēks nepiedzimst kā vīrietis vai sieviete un pats var izvēlēties, kas viņš grib būt, ir pret dabas likumiem. Arī lielā sekularizācija. 21. gadsim-

nedikts XVI teica, ka lielākais un sāpīgākais uzbrukums baznīcai ir nevis no ārpusē, bet no iekšpuses. Savukārt Jēzus, kad dibināja baznīcu, teica: elles vārti to neuzvarēs.

Kā skaidrojāt, ka Horhe Mario Bergoljo, kļūstot par Romas pāvestu, pieņēma Franciska vārdu?

21. gadsimtā Dievs mūsdienai pasaulei devis mūsdienīgu Francisku pāvesta personā. Franciskāņiem Dievs caur

► Ceļā uz Aglonu.

► Tēva Krišjāņa konference.

tā kristieši joprojām tiek vajāti. Jēzus Kristus ir pretestības zīme. Jēzus priekšā neviens nevar būt vienaldzīgs – vai nu viņu pieņem, vai ir pret.

Vai šis izskaidrojums piemērojams arī pedofilijas skandāliem, kas saistīti ar katoļu baznīcu?

Tas ir istais sātna uzbrukums baznīcai. Tas ir šausmīgi, ka garīdznieki ko tādu pielāva. Bet kā to atspoguļo mediji? Sanāk, ka katoļu garīdznieki neko labu nedara, tikai nodarbojas ar pedofiliju. Taču patiesībā tas ir mazs procents no visa priesteru kopskaita. Un viņu dēļ cieš visa baznīca. Apsūdzību ir simtiem, bet pierādīta ir tikai daļa, pārējās nepamatotas un nepierādītas. Be-

pāvestu Francisku atgādina par mūsu garīgumu un mūsu identitāti. Mums vajag ieklausīties, ko saka pāvests Francisks, un veikt sirdsapziņas izmeklēšanu, cik lielā mērā mēs esam Svētā Franciska brāļi.

Gaidāt izmaiņas baznīcā?

Kopš Dievs caur Svēto Francisku atjaunoja baznīcu, tas visu laiku notiek. Bet ir zīmes, kas to sevišķā veidā mums parāda, kā tagad to dara mūsu dienu pāvests Francisks. Baznīcai vienmēr ir vajadzīga atjaunotne. Atgriešanās nav tikai vienreizēja darīšana, bet process, un mēs visi esam procesā. Katru dienu katram no mums ir nepieciešams atgriezties. ☺

Abonēt izdevīgāk!

Trauku slepenā dzīve

Neēdis nav karotājs, strādātājs un dzīvotājs – šo seno patiesību zinām mēs visi, un ikviens to droši vien ir pārbaudījis uz savas ādas. Bet cik lielu uzmanību mēs pievēršam traukiem, no kuriem ēdam? Tiem ir nozīme, tā apgalvo gan fen šui, gan latviskās gudribas.

▼ *Čaija Poznaka*

Bez vēdersāpēm

Ar nazi nedrīkst maisīt šķidrumus, piemēram, tēju, kafiju, jo tad piemetas vēdergrauzes.

Saudzējiet eņģelus

Nažus nedrīkst likt ar asmeni uz augšu un atstāt uz galda, jo tad eņģeļi, svētību nesot, sagriež kājas un vairs nenāk.

Nepiesauciet badu!

Ar karoti nedrīkst ritmiski sist pa bļodas vai katla malu, jo šāda klaudzināšana piesauc badu. Tapat nedrīkst nazi atstāt atslietu pie bļodas vai ar asmeni uz augšu, jo arī tas ir ielūgums badam.

Noķert sauli

Visieteicamākie ir apaļas formas trauki. Tas ir tas pats, kas ienes sauli savās mājās. Apaļā bļodā iebērti āboli radīs mieru un harmoniju.

Apalīe un kantainie

Apalī šķīvji sargā ēdāju no sliktām enerģijām, savukārt kantaini dod lielāku pārliecību par sevi. No kvadrātveida šķīvja vislabāk ēst pirms eksāmeņiem vai svarīgām pārrunām.

Dzimtas trauku muzejs

Ja apskatīsi mājas muzeju, tu redzīsi, ka katrs trauks ir ar savu stāstu. Traukus izmanto, lai pasniegtu ēdiena, bet katrs trauks ir ar savu stāstu. Traukus izmanto, lai pasniegtu ēdiena, bet katrs trauks ir ar savu stāstu.

TRAUKU MAZGĀŠANA

AR LUPATU PRET VIENTULĪBU Traukus nedrīkst mazgāt bez lupatas, jo tad dzīve būs vientuļa.

KARJERAS IZAUGSMEI Ja grib tikt par priekšnieku vai izdevīgi apprecēties, vispirms jāmazgā kauss.

PRET PUNĶIEM UN ALKOHOLU Ja negrib, lai bērni puņķaini un vīrs dzērājs, meitām precību gados trauku lupata rūpīgi jāizgriež un jāizspiež.

Trauku uzlādēšana saulgriežos

Washing traukus no ziemas nevēl aties, bet pēc saimniecības paturēt saules gaismā, vēlams augoša mēness laikā. Vislabākā ir saule no pavasara līdz vasaras saulgriežiem. Pēc tam noskalojiet trauku tekošā ūdenī.

Izmest un atbrīvoties!

Ar katru lietu mājās savā ziņā esam enerģētiski saistīti. Arī ar visām iepļēstajām krūzītēm. Labākais laiks, kad izmest iepļaisājušus traukus, lai atjaunotu enerģiju, ir 19. un 29. Mēness diena.

Uz laimi!

Trauki plīst uz laimi, bet tikai ar noteikumu, ka lauskas tiek izmestas. Traukus var arī apzināti plēst, bet šai darbībai atkal jāizvēlas 19. un 29. Mēness diena. Plēšot traukus, jūs atbrīvojaties no negatīvā un nelaimīgā sevi. Ja kāds trauks saplīst, ir jāpriecājas, jo nelaime pati cenšas no jums aiziet.

Viesi nāk

Ja galda piederumi nokrīt uz grīdas, gaidāmi viesi: nazis rāda, ka ieradīsies vīrietis, dakšiņa nozīmē, ka jāgaida sieviete, bet karote liecina, ka viesis būs ļoti izsalcis.

BAGĀTIE ARĪ RAUD

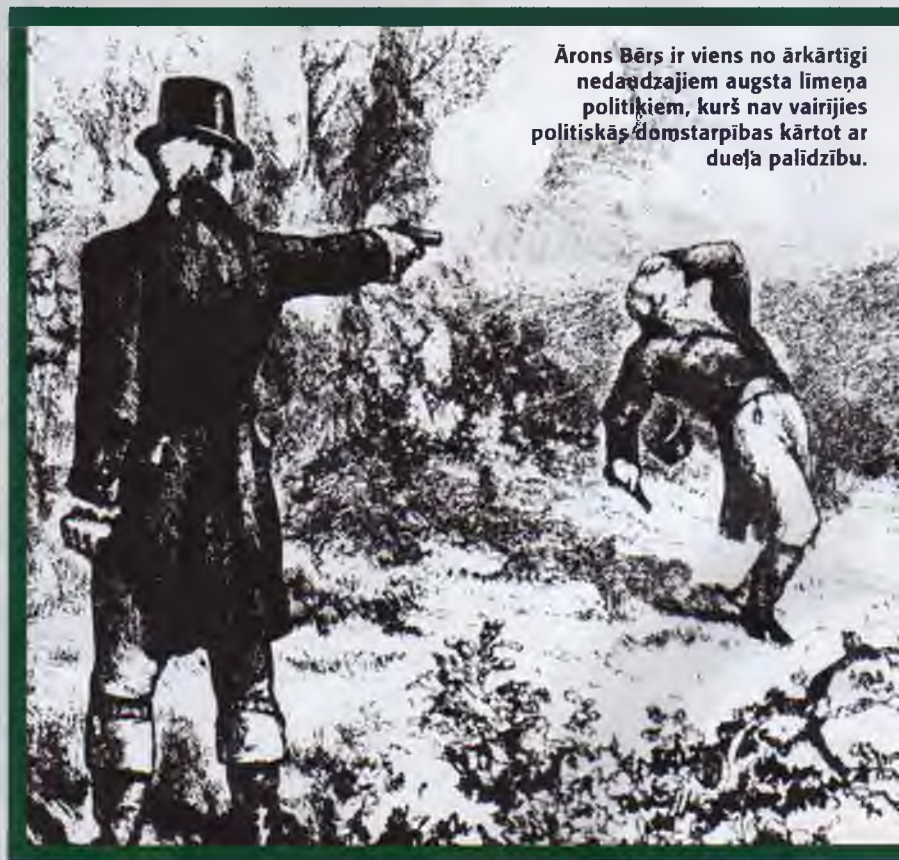
▼ Sandris Metuzāls

Viceprezidenta meita Teodosija

Politīķi ne vienmēr ir bijuši mikstpēdiņi, kuriem patik visu melnos darbus darīt ar citu rokām. Viens no Savienoto Valstu neatkarības pamatlicējiem Ārons Bērs, neraugoties uz izteikti humanitāro izglītību – viņš bija studējis mākslas vēsturi un teoloģiju –, pilnīgi noteikti nebija mikstpēdiņš. Un drosmes viņam bija pārpārēm. To Bērs nodemonstrēja gan laikā, kad jaunizveidotās Amerikas armijas rindās karoja pret britiem un pildīja Džordža Vašingtona adjutanta pienākumus, gan arī vēlāk, kad kļuva par politiķi un ASV viceprezidentu (viņš, starp citu, bija trešais cilvēks ASV vēsturē, kurš ieņēma šo amatu). Jau ar pieminētajiem sasniegumiem būtu pietiekami, lai ierakstītu savu vārdu vēstures grāmatās, taču unikāls Ārons Bērs ir ar ko citu – viņš ir viens no ārkārtīgi nedaudzajiem augsta līmeņa politiķiem, kurš nav vairījies politiskās domstarpības kārtot ar dueļa palīdzību. Notika tas 1804. gadā, kad Ārons izsauca uz divkauju savu politisko oponentu, ar kuru kādreiz bija labos draugos, ASV pirmo finanšu ministru Aleksandru Hamiltonu. Dueļa iemesls bija nevēljamie politiskie pamfleti, ko konkurentam bija veltījis Hamiltons. Šaujoties ar pistolēm, trāpīgāks izrādījās Bērs, kurš Hamiltonu vienkārši izsaktoties, nolaida no kājas. Taču politiskos oponentus tā vienkārši šaut nost nebija atļauts pat tajos laikos, tāpēc Bēra karjera ar to pašu bija galā. Mierā Bērs gan nelikās un pāris gadu vēlāk uzsāka pašpasludinātu karagājieni pret spāņiem, kas saimniekoja Amerikas dienvidos, un pats sevi pasludināja par Amerikas karali. Savienoto Valstu valdībai gan tāda pašdarbība negāja pie sirds, tāpēc tā nosūtīja uz "karsto punktu" karaspēku, kas Bēru arestēja.

Viss šis stāsts ievads bija nepieciešams, lai saprastu, ka Ārons Bērs sava laika Amerikā bi-

Jūsu vecāki var būt pasakaini bagāti un slaveni, taču no ļauna likteņa izbēgt tas nepalīdzēs. Vēsturē netrūkst piemēru, kad slaveni cilvēki atvases ņēmušas nelabu galu, taču reizēm liktenis pajoko vēl skarbāk – slavas un naudas mantinieki pazūd bez pēdām, un viņu vecāki var tikai minēt, kas ar bērniem noticis.

Ārons Bērs ir viens no ārkārtīgi nedaudzajiem augsta līmeņa politiķiem, kurš nav vairījies politiskās domstarpības kārtot ar dueļa palīdzību.

ja viens no slavenākajiem cilvēkiem, kura gaitām prese sekoja ar neatslābstošu uzmanību, cik nu XIX gadsimta sākumā tas vispār bija iespējams. Bēram bija meita Teodosija, kura tēvu ļoti mīlēja un grūtos brīžos (piemēram, kad viņam nācās stāties tiesas priekšā par Hamiltona nošaušanu) allaž centās atrasties viņam blakus. Tiesa, pēc tam, kad Bērs pame-ta lielo politiku, bet Teodosija apprecējās ar bagāto Dienvidkarolīnas plantatoru Džozefu Alstonu, abiem tikties sanāca diezgan reti. Arī Teodosijai neklājās viegli, jo 1812. gada vasa-

rā no drudža nomira viņas dēls. Lai remdētu zaudējuma sāpes, viņa nolēma apciemot tēvu, un ar šādu nolūku 1812. gada decembrī 30 gadu vecā lēdija uzkāpa uz šonera *Patriot*, lai no Džordžtaunas dotos uz Ņujorku. Taču galamērķi kuģis tā arī nesasniedza, un visa nācija vēl ilgi laužīja galvas, kur gan tas patībējis.

Patriot nebija vienkāršs kuģis. Patiesību sakot, par *Patriot* to sauca diezgan nosacīti, jo kuģa nosaukums uz borta bija aizkrāsots ar baltu krāsu. Šādus piesardzības pasākumus

kapteinis bija veicis tāpēc, ka pirms dažiem mēnešiem bija sācies kārtējais ASV un Britu impērijas karš, kas vēsturē palicis ar 1812. gada kara nosaukumu. Bet *Patriot* šā kara laikā Savienoto Valstu uzdevumā laiku pa laikam terorizēja britu tirdzniecības floti, citiem vārdiem sakot, nodarbojās ar valdības sankcionētu pirātismu. Tāpēc arī maskēšanās nebūt nebija lieka.

Liktenīgā brauciena laikā gan nekādi uzbrukumi angļu kuģiem nebija paredzēti. Teodosijas laulātais draugs Alstons, kurš tobrīd pildīja Dienvidkarolīnas gubernatora pienākumus, pat katram gadījumam iedeva sievai vēstuli, kurā britu karakuģu kapteiņiem, ja tādus gadīsies satikt, tika lūgts nenodarīt neko ļaunu misis Bērai-Alstonai. Tavu bruņniecisku laikmetu – pēdējie zināmie cilvēki, kas *Patriot* sastapa, tiešām bija kāda angļu kuģa jūrnīki, kuri šonerim un tā

upuri laupītājiem, kuri Karolīnas krastos uzvedas aptuveni tāpat kā mūsu senči Irbes jūras šauruma tuvumā – izlika krastā viltus gaismas signālus, tā maldinot jūrnīkus, kuri uzskrēja uz sēkļa. Razbainīki pēc tam kuģi iztīrīja un nodedzināja vai nogremdēja, bet visus lieciniekus novāca.

Sākotnēji nebija nekādu pierādījumu šai versijai, taču gadus divdesmit pēc *Patriot* pazušanas kāds Alabamas iedzīvotājs vietējai avīzei atzinās, ka esot piedalījies uzbrukumā šim kuģim. Varētu pieņemt, ka vīram vienkārši sakārojās savas 15 minūtes slavas vai arī avīznieki šo ziņu vienkārši izzīda no pirksta, taču vēl pēc piecpadsmit gadiem viņam uzradās gados ļoti cienījams domubiedrs, kurš, gulot uz nāves gultas, pastāstīja, ka arī esot bijis pirātu pulkā, kuri aplaupījuši *Patriot*. Liecinieks pat atcerējās Teodosiju, kurai pēc pirātu tradīcijas likuši pamest kuģi pa dēli, kas pār-

sadabujuši viņas radinīki, kuru arods bijis kuģu izlaupišana. Kad dakteris gleznu, ko saņēmis no slimās sievietes honorāra vietā, vēlāk parādīja Bēru dzimtas mantinīkiem, tie bildē attēlotajā kundzē uzreiz atpazīnusi Teodosiju. Un zināms arī, ka šo attēlu viņa tiešām bija paņēmusi līdzī uz kuģa, kad devās ceļā uz Ņujorku.

Skeptiskāk noskaņoti petnīki gan teic, ka nebūt nav jāmeklē pirāti, lai atrastu loģisku izskaidrojumu Teodosijas pazūšanai. Raugi, *Patriot* pēdējā reisa laikā Haterasa zemesraga apkaimē, kur veda šonera maršruts, plosījās spēcīga vētra, kas, ļoti iespējams, nogremdēja kuģi arī bez jūras laupītāju palīdzības. Starp citu, šai versijai ticēja arī Teodosijas tēvs, kurš, lai cik ļoti būdu sagrauzts būtu, pirātu uzbrukuma iespēju uzskatīja par blēnām un pasacīnām.

Neiztika arī bez romantikas piešprīces.

Tavu
bruņniecisku
laikmetu – pēdējie
zināmie cilvēki,
kas *Patriot*
sastapa, tiešām
bija kāda angļu
kuģa jūrnīki,
kuri šonerim
un tā apkalpei
nenodarīja neko
ļaunu un ļāva
turpināt ceļu.
Gubernatora
vēstule
nostrādāja.

Viens no Savienoto Valstu neatkarības pamatlicējiem Arons Bērs.

Teodosija Bēra ar savu *Patriot* devās uz Ņujorku. Galamērķi kuģis tā arī nesasniedza.

apkalpei nenodarīja neko ļaunu un ļāva turpināt ceļu. Gubernatora vēstule nostrādāja. Kaut gan labāk jau nu briti būtu *Patriot* arestējuši, jo tad tas nebūtu pazudis... Pret to, kas sekoja tālāk, lai kas tas arī butu, papīra gabals bija bezspēcīgs. Kad pēc nedēļas *Patriot* tā arī neparādījās Ņujorkā, Teodosijas piederīgie sacēla trauksmi. Cik nu tas bija iespējams, tika pārmeklēts kuģa maršruts, taču nekādas pēdas neizdevās atrast.

Domas par to, kas noticis ar *Patriot*, daļiņas. Populārākā bija versija, ka tas kritis par

likts pār bortu – tas nozīmēja drošu nāvi jūras viļņos. Baltā kleita tērpusies sieviete bezbailīgi esot uzkāpusi uz dēļa un pēdējā vārdā lūgusi vien nodot sveicienus tuviniekiem...

Pēdējā liecība par Teodosiju parādījās pusgadsimtu pēc viņas pazušanas, kad kādā piekrastes ciemā vietējais ārsts apciemoja sirsīgušu sirmgalvi. Virs slimnieces gultas dakteris ieraudzījis portretu, kurā redzama sieviete baltā kleitā, un apjautājies, no kurienes gan tādā bildē tik trūcīgā mājoklī. Uz ko sirdzēja atbildējusi, ka senos laikos to kaut kur

Nez no kurienes uzradās leģenda par to, ka Teodosija kuģa katastrofa ir izdzīvojuši un izskalota krastā, kur viņu savācis indiāņu virsaitis. Avārijā smagi ievainotā sieviete viņam pastāstījusi, ka esot liela baltā virsaiša meita, un lūgusi, ja kādudien rodas izdevība, nodot tēvam pēdējos sveicienus kopā ar zelta medaljonu, uz kura rakstīts viņas vārds. Tad virsaiša rokās nomirusi. Un daudzus gadus pēc tam pa prērijām jājis indiāņu virsaitis, kuram kaklā bijis medaljons ar gravējumu "Teodosija".

Kinozvaigznes dēls - kara reportieris

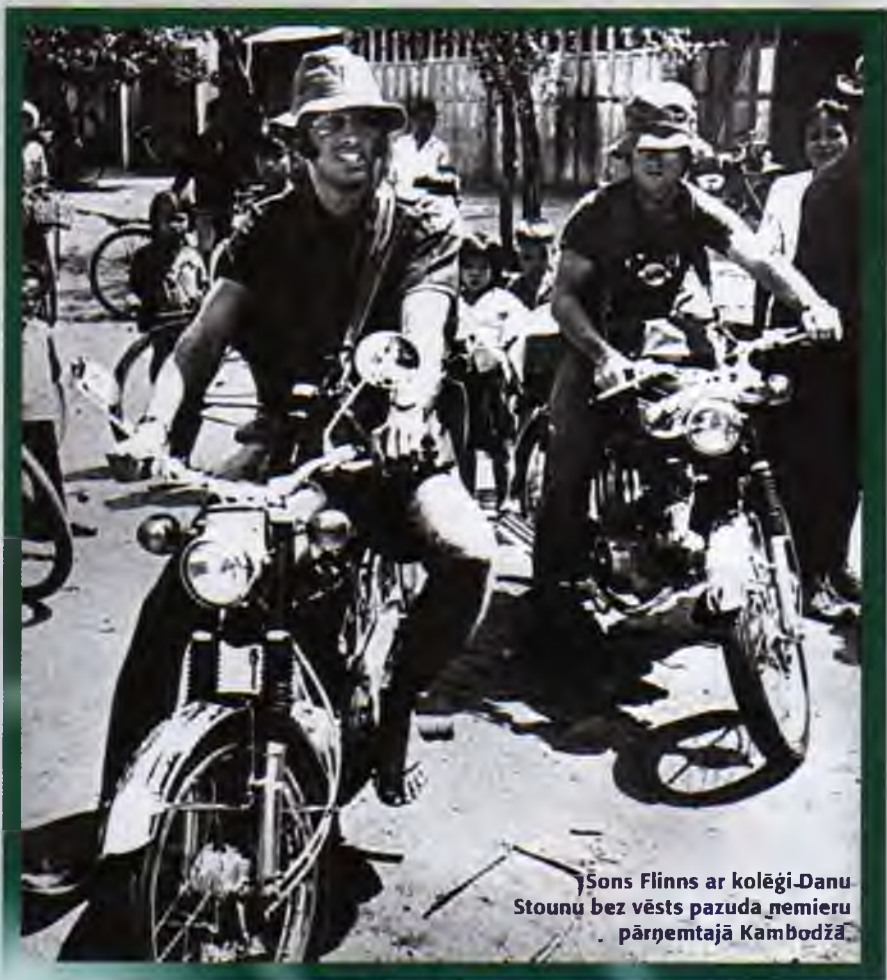
Cetrdesmito un piecdesmito gadu kinozvaigznes Erola Flinna dēls Sons jau kopš pusaudža gadiem izmēģināja spēkus aktiera arodā, un visas zīmes rādīja, ka viņš līdz mūža beigām staigās tēva iemīto taciņu. Gandrīz desmit gadus, arī pēc tēva nāves, Flinns jaunākais filmējās dažāda limeņa filmās, līdz kādudien nosprieda, ka tas viss ir garlaicīgi un neinteresanti. Izvēģināja dziedātāja karjeru un ierakstīja pāris dziesmu, taču arī šī nodarbe ātri apnika. Meklējot vairāk piedzīvojumu un adrenalīna, Sons kādu laiku Āfrikā rīkoja safari medības, līdz atrada vēl neprātīgāku profesiju – nolēma kļūt par kara fotoreportieri.

Sāka viņš ar pašu karstāko tā brīža punktu – Vjetnamu, kur ieradās 1966. gada sākumā. Puisim bija tikai 25 gadi, un jaunības maksimālismā viņš bija gatavs uz visu – brauca uz priekšējām līnijām un vārda tiešā nozīmē lida zem lodēm. Taču arī rezultāti neizpalika: Šona bildes bija tik iespaidīgas, ka tās bez kaulēšanās pirka lielākie preses izdevumi un ziņu aģentūras, sākot ar franču *Paris – Match* un beidzot ar amerikāņu *Life*.

Bez sekām risks nepalika, jo, pāris mēnešu tādā garā padzīvojies pa fronti, Flinns tika pie ievainojuma – par laimi, viegla. Sādziedējās brūces, neko daudz prātīgāks Sons nebija kļuvis, jo jau pēc pusgada bija atpakaļ Vjetnamā un, meklējot labākus kadrus, kopā ar amerikāņu desantniekiem lēca ar izpletni. Kad 1967. gadā izcēlās Izraēlas un arābu konflikts, zināms kā Sešu dienu karš, Flinns nekavējoties traucās uz Tuvajiem Austrumiem, kur sagādāja virkni iespaidīgu fotoattēlu. Pēc konflikta beigām viņš atkal atgriezās Vjetnamā, kur braukāja pa priekšējām līnijām.

Agri vai vēl veiksmei vajadzēja beigties, un Flinna gadījumā tas notika 1970. gadā, kad viņš kopā ar kolēģi Danu Stounu izdomāja izmest likumu pa nemieru pārņemto Kambodžu. Abi bija iekļauti žurnālistu grupā, kas devās uz komunistiskās Vjetnamas līderu rīkotu preses konferenci. Taču atšķirībā no pārējiem kolēģiem Flinns un Stouns nolēma ceļu mērot nevis apsargātā automašīnu konvojā, bet gan uz savu roku, izmantojot īrētus *Honda* motociklus. Pa ceļam viņi nošķīrās no pārējās grupas, bet galapunktu nekad tā arī nesasniedza.

Pēdējais, kas par viņiem zināms, ir tas, ka uz kāda nomaļa ceļa abus apturēja komunistu partizāni. Pēc tam abu reportieru pēdas pazūd. Šona māte (Erols Flinns tolaik jau sen kā bija miris) iztērēja milzīgas naudas summas, mēģinot iegūt kādu nebūt informāciju par pazudušo dēlu, taču viss bija velti. Vēl aktīvāk meklējumos iesaistījās ot-

Sons Flinns ar kolēģi Danu Stounu bez vēsts pazuda nemieru pārņemtajā Kambodžā.

Uz divu miljonu fona divu amerikāņu dzīvībām tiešām nebija nekādas vērtības.

ra pazudušā žurnālista Dana Stouna brālis Džons Tomass, kurš brīvprātīgi iestājās amerikāņu armijā cerībā Vjetnamā sadzīt pēdas abiem izgaisušajiem reportieriem. Neko atrast gan viņam neizdevās, taču no militārās karjeras Stouns, jaunākais, neatteicās arī pēc neveiksmīgajiem meklējumiem. Un arī viņa biogrāfijas beigas ir bēdīgas – Nacionālās gvardes sastāvā Džons Tomass kā mediķis jau XXI gadsimtā piedalījās vairākās misijās Afganistānā, līdz 2006. gadā tur gāja bojā... pašu amerikāņu rīkotā bombardēšanā. Militārajā terminoloģijā tādus zaudējumus apzīmē vienkārši – "gājis bojā no draudzīgas uguns"...

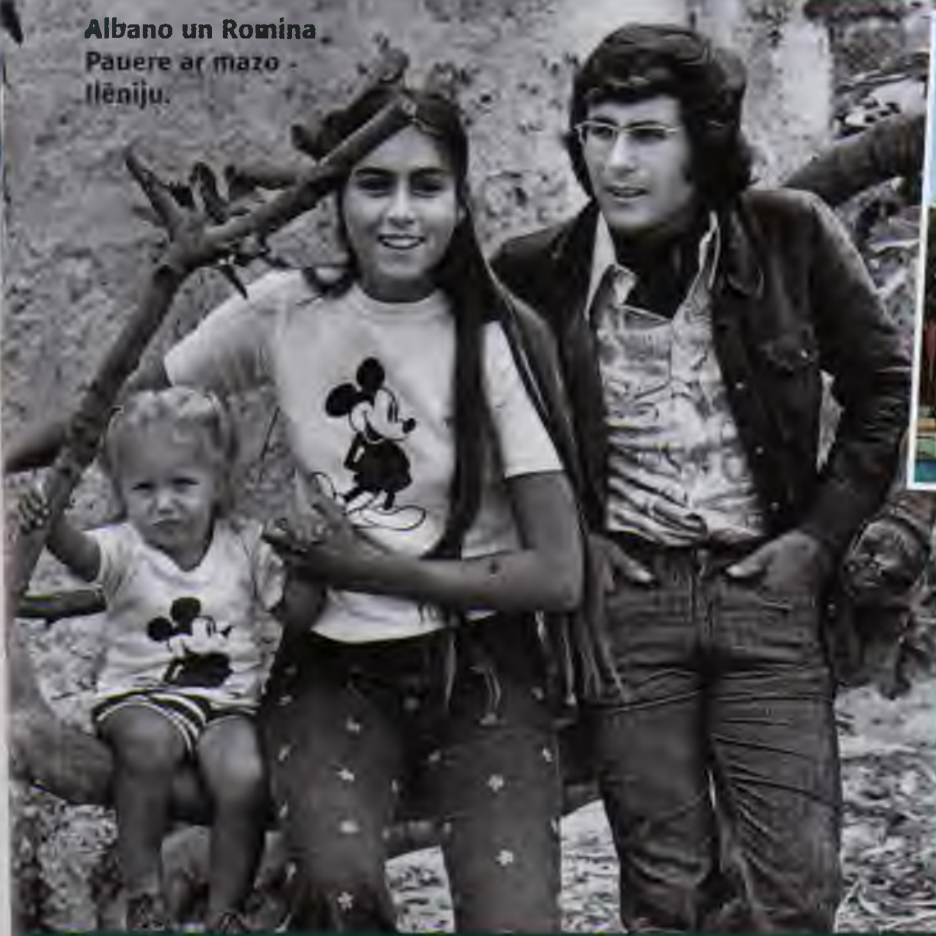
Taču uguns, no kuras pirms vairāk nekā 40 gadiem bojā gāja Sons Flinns un Dans Stouns, pavisam noteikti nebija "draudzīga". Jautājums var būt tikai par to, kurš abus

reportierus novāca – vjetnamiešu partizāni vai arī kambodziešu sarkanie khmeri, kam cilvēka dzīvība vispār neko nenozīmēja, jo dažu gadu laikā viņi pamanījās noslepkavot vairāk nekā divus miljonus sev netikamu cilvēku. Uz šo divu miljonu fona divu amerikāņu dzīvībām tiešām nebija nekādas vērtības.

Pēc gadiem ilgajiem asiņainajiem kariem atrast kādu vēl dzīvu Flinna dzīves pēdējo brīžu aculiecinieku cerību nav faktiski nekādu. Gluži tāpat nav arī lielu cerību atrast abu žurnālistu mirstīgās atliekas. Pirms pāris gadiem gan uzradās kāds cilvēks, kurš teicās redzējis, kā sarkanie khmeri pirms daudziem gadiem nogalina divus amerikāņus: vispirms viņiem likts pašiem sev izrakt kapu, bet, kad šautenē eksekūcijas brīdī iesprūduši patrona, slepkavnieki abus upurus vienkārši nosītuši ar akmeņiem. Balstoties uz šīm liecībām, patiešām izdevās atrast masu kapu, kas jau ļāva cerēt, ka tajā varētu atrasties arī Flinna mirstīgās atliekas. Taču nekā. Salīdzinot bojāgājušo DNS paraugus ar Flinna ģimenes locekļu DNS, eksperti konstatēja, ka līdzības te nav nekādas, kas nozīmē, ka Šona Flinna atdusas vieta vēl šobaltdien nav zināma.

Popzvaigžņu meitas miklainā pazušana

Albano un Romina Pauere ar mazo Ilēniju.

Vieta Ņūorleānā, kur pēdējo reizi tika manīta Ilēnija.

Uz mistiskās pazušanas rēķina naudu nopelnīja vairāki rakstnieki un privātdetektīvi, kuri pašu Karisi jaunkundzi gan neatrada, toties sarakstīja klēpi grāmatu ar versijām par notikušo.

I tālu estrādes dueta Albano un Rominas Paueres meitas Ilēnijas Karisi (Karisī ir Albano uzvārds, ko viņš uz skatuves neizmanto) pazušana ir viens no miklainākajiem šāda veida gadījumiem, kur pat nekādu sakarīgu versiju nav. 24 gadus vecā Londonas universitātes studente apceļoja Ameriku un ceļojuma laikā ņēma un pazuda. Tas notika Ņūorleānā. Brālis, kurš Ilēniju bija cerējis tur satikt, ieradās vienu dienu par velti - meitenes dzīvoklis bija tukšs, un, kā zināja teikt kaimiņi, viņa esot plānojusi doties uz Meksiku. Pēdējoreiz viņa bija redzēta 1994. gada 6. janvārī Ņūorleānas Franču kvartālā kopā ar kādu ielu muzikantu, kurš bija par viņu divreiz vecāks. Policija muzikantu gan paņēma pie dziesmas, taču tā arī nespēja atrast ne mazākos pierādījumus, ka viņš varētu būt vainojams Ilēnijas pazušānā, un bija spiesta atbrīvot.

Tika arī izskatīta versija par to, ka jauniešu varētu būt izdarījuši pašnāvību, noslicinoties Misisipi – uzradās liecinieks, kurš it kā bija redzējis meiteni, kura runājusi par došanās ūdenī, un pat redzējis, ka viņa slikt. Apraksts it kā atbilda Ilēnijai, taču nekādu ci-

tu pierādījumu nebija, un neviena noslikusi sieviete netika atrasta. Nebija arī ne mazākās nojausmas, kāpēc Ilēnijai vispār varētu rasties domas par pašnāvību, jo pēc dabas viņa vienmēr bija bijusi dzīvespriecīga meitene.

Ilēnijas vecāki gan paši izmeklējās meitu Amerikā, gan arī izsludināja naudas balvu par jebkādu informāciju, kas palīdzētu viņu atrast, taču viss velti. Toties uz mistiskās pazušanas rēķina naudu nopelnīja vairāki rakstnieki un privātdetektīvi, kuri pašu Karisi jaunkundzi gan neatrada, toties sarakstīja klēpi grāmatu ar versijām par notikušo. Originalākās no tām vēsta, ka patiesībā Ilēnija esot sveika un vesela, vienkārši nolēmusi dzīvot inkognito un tā arī dara, patlaban baudot laimīgu laulības dzīvi ar kādu Arizonas fermeri. Viena no jaunākajām šāda tipa versijām apgalvo, ka Ilēnija esot iestājusies klosterī Amerikā, taču Albano šo stāstu, tāpat kā visus tam līdzīgos, nosauca par pilnīgam mulķībām.

Domas par to, kas notika ar Ilēniju, daļās pat ģimenes ietvaros. Albano jau sen ir samierinājies ar to, ka meita gājusi bojā, un uzskata, ka viņa izdarījuši pašnāvību. Par tās iespējamo iemeslu viņš min faktu, ka Ilēnijai

varētu būt bijušas problēmas ar narkotikām. Savukārt Ilēnijas māte Romina Pauere vēl šobaltdien uzskata, ka meita ir dzīva un kādudien atgriezīsies, bet versiju par pašnāvību uzskata par nelogisku, jo Ilēnijai nav bijis iemesla sev atņemt dzīvību. Albano un Paueres ģimene traģiskā notikuma dēļ jau sen ir izirusi, taču to, kas ar Ilēniju patiesībā notika, neviens nezina vēl tagad, gandrīz 20 gadu pēc viņas pazušanas. ☹

Lekcija "Aura un Čakras"

Auras krāsu nozīme
Čakru saistība ar dažādām dzīves jomām
Meditācija ar mūziku

1. oktobri 19:00, Valmieras ielā 3.1.-11., Rīgā
Lekciju vadīs auras un čakru fotogrāfe Ilze Svetiņa.
Pieteikumiem 26160722 vai info@aurafoto.lv

www.aurafoto.lv

Kristietības un vīna dzimtene

Tie, kas pabijuši Gruzijā, teic, ka tā ir vīnu un baznīcu zeme. Sava daļa taisnības tur ir – kur vēl citur pasaulē atradīsiet vīnogulāju krustu? Paši gruzīni uzskata, ka vīnu zeme ir gan vīna, gan kristietības dzimtene, un pārliciecināšu argumentu, lai to apstrīdētu, man nav. Es vienkārši baudu šo zemi un no sirds iesaku to citiem.

▼ *Kristīne Alberte*

Pa labi kalni, pa kreisi kalni, uz katra pakalna pa baznīcai. Kā lai te neiedvesmojas?

Nīna un Georgs

Šie, iespējams, ir populārākie vārdi Gruzijā. Un kā nu ne, jo tieši meitene Nīna (saukta arī par Ninu un Nanu) ar vīnogulāju krustu rokās (tieši tāpēc Gruzijas krusts atšķiras no mums tik ierastā taisnā krusta, jo vīnogulāji nemēdz būt taisni) atnesa kristietību Gruzijā, savukārt Svētais Georgs baltā zirgā ir visu gruzīnu aizstāvis, launuma iznīcinātājs un uzvarētājs. Pat katrā novadā ir citas leģendas un teikas par vīnu, turklāt to ir daudz, gluži tāpat kā baznīcu. Ja var ticēt kādai leģendai, Svētajam Georgam ir tikpat baznīcu, cik gadā dienu. Nav gan zināms – 365 vai 366 (garais gads)?

Viens gan ir skaidrs – gruzīni lepojas ar savu zemi, savu Dievu un paši ar sevi. Vīni ciena vecajos un nekad neaizmirst savas sak-

nes, vēl vairāk – vīni par tām atgādina gan sev, gan viesiem. Kad taujāju, kura būtu tā vieta, kur visvairāk un labāk enerģiju iegūt, brīnumus piedzīvot un baterijas uzlādēt, vietējie ar plašu žestu norāda visriņķī: “Visur!” Un taisnība viņiem ir, jo Gruzijā nav tādas vietas (nu, labi, iespējams autoosta vai taksometru parks), kas atstātu dziļi vienaldzīgu un bez jebkāda enerģijas un spēka pieplūduma. Nav svarīgi, vai tā ir liela katedrāle vai pamesta baznīca govju ganību vidū, kur cikādes uzrikojušas tādu koncertu, ka ausis plēš pušu.

Taču, kā jau latviešiem, mums (man un manai ceļabiedrenei Danai) vajadzīgs plāns un pieturpunkti. Aizsteidzoties notikumiem pa priekšu, galvenais un izplānotais mērķis, ko mums ieteica visi Gruzijā pabijušie

Svētā Ņina atnesa kristietību
Ibērijā (tagadējā Gruzija)
un šajā kalnā iesprauda
vīnogulāju krustu.

SVĒTĀ ŅINA

(280. gads, Kolastra –
335. gads, Kahetija,
Gruzija)

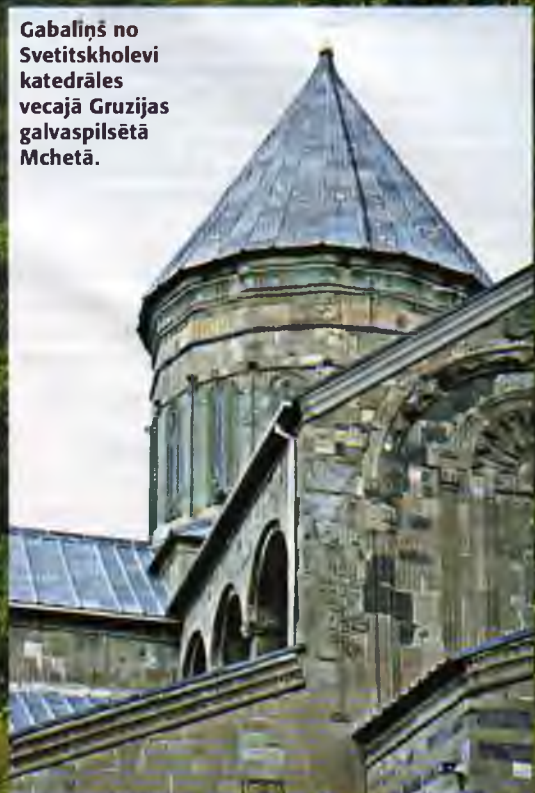
Svētā Ņina bija Je-
ruzalemes patriarha
Jevenālija radniece,
ko uzaudzināja
dievbijīga sieviete,
kura daudz stāstīja
par Ibēriju (tagadējo
Gruziju). Ņina mīlēja
Dievu un juta žēlumu
pret visiem, kas
tam neticēja, tāpēc
stāstu par pagānisko
Ibēriju viņa uztvēra
kā zīmi – viņai turp
jāiet un jāsludina.
Apņemšanos
vēl stiprāku
darīja Dievmātes
parādīšanās ar
vīnogulāju krustu
rokās.

Gruzijā nonākusi,
Ņina dziedināja sli-
mos ar lūgšanām un
sludināja Kristu. Pat
valdnieks Mirjams,
kas līdz tam bija
pagāns, pievērsās
kristietībai, tāpat
kā to pakāpeniski
izdarīja visi Gruzijas
iedzīvotāji.

▲ Ja irē dzīvokli Tbilisi vecajā daļā, pa logu
var redzēt 2004. gadā pabeigto Sameba
jeb Trisvienības katedrāli un, protams,
klausīties tās zvanu skanēs.

Gabaliņš no
Svetitskholevi
katedrāles
vecajā Gruzijas
galvaspilsētā
Mchetā.

▲ Balta dūja pie Svetitskholevi katedrāles
padarīja apmeklējumu īpašu.

► Šāds skats uz Tbilisi paveras no Betlēmes baznīcas.

► Pamests dievnams Kahetijas laukos starp govju ganāmpulkiem un cikāžu koriem. Lai arī dievkalpojumi šeit nenotiek, lūgties uz šejieni nāk.

Mātes Gruzijas statuja virs Tbilisi – atvērta draugiem (piala rokās) un gatava aizstāvēties pret ienaidniekiem (zobens). ►

► Par pāris lariem mērcēšanās kreklu var iznomāt, bet, ja vēlaties to paturēt savā īpašumā, piemietiet vēl pāris, un jums būs savs dziedējošais krekls 24 stundas diennaktī.

latvieši, tika sasniegts pavisam citādā veidā un ar pilnīgi citām izjūtām, nekā bija gaidīts.

Tātad isumā – droši ejiet iekšā svētnamos, kur būs patikami vēss, taču ir trīs vietas, ko no sirds iesaku apmeklēt, ja esat Tbilisi un Kahetijā (vina reģions).

Kristus tunika un dziedinošais stabs

Netālu no Tbilisi, Kahetijas virzienā, atrodas senā galvaspilsēta Mcheta, saukta par otro Jeruzalemi. Tur ne tikai apglabāts kēniņš Mirjams, pirmais no valdniekiem, kurš pieņēma kristietību, bet atrodas arī Svetitskholevi katedrāle un Kristus tunika. Leģenda vēsta, ka Kristus krustā sišanas brīdī kļāt

bijuši arī Gruzijas ebreji, kuri no romiešiem atpirkuši Kristus tuniku un atgādājuši uz galvaspilsētu Mchetu. Viņus pie vārtiem sagaidījusi māsa Sidonija, kura jau bija pieņēmusi kristietību. Viņa, paņemot rokā Kristus tuniku, sastingusi un nomirusi.

Trīs gadsimtus pēc šiem notikumiem kēniņš Mirjams Sidonijas kapavietā nolēmis uzcelt koka baznīcu, taču uz kapa izaudzis Libānas ciedrs, ko nekādiem līdzekļiem nav varējuši nocirst. Valdnieks lūdzis palīdzību Svētajai Ninai, un ciedrs beidzot padevies viņu lūgšanām un pazudis. Taču lielākais brīnums tikai vēl sekojis – ciedrs atgriezies gaismas staba veidā, no kura pilējusi eļļa, kas dziedinājusi slimos. Katedrāles nosaukums Svetitskholevi nozīmē – dziedinošais stabs. Ne sta-

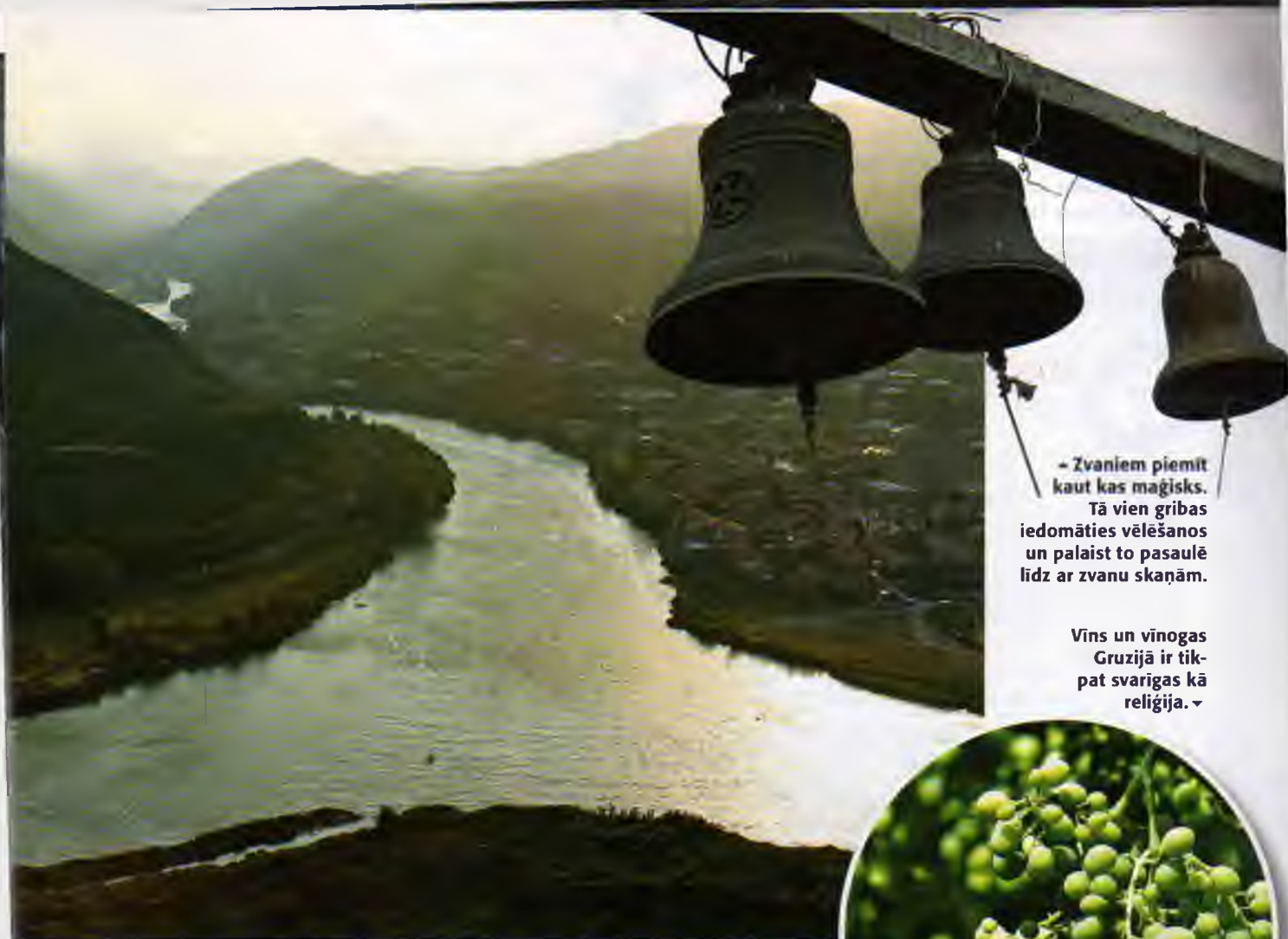
bu, ne pilošu eļļu neieraugām, bet katedrālē iespid vakara saule un lēni raud vaska sveces, kā solot, ka lūgšanas, ko esam izteikušas, piepildīsies.

Pirmā krusta vieta

Ivari baznīcu var redzēt no senās galvaspilsētas, bet ir nedaudz jāpārīņko, jāuzkāpj kalnā, lai varētu skatīt to tuvumā. Esot kalnā, nevaru isti izlemēt, kurš skats iespaidīgāks – raudzīties no lejas uz augšu vai no kalna vērties lejup uz katedrāli un divu upju satikšanās vietu. Gru-

► Pirms uzcēla Trīsvienības katedrāli, galvenā bija Sioni katedrāle.

– Zvaniem piemīt kaut kas maģisks. Tā vien gribas iedomāties vēlēšanos un palaist to pasaulē līdz ar zvanu skaņām.

Vins un vīnogas Gruzijā ir tikpat svarīgas kā reliģija. ▽

▲ No kalna, kurā atrodas Ivāri baznīca, var noraudzīties uz seno galvaspilsētu un vērot divu upju – Kuras un Aragvas – sastapšanos.

zijas dabai patīk spēlēties – kalna pakājē karsts, bet augšā vējš pluina matus un apgērbu. Iespējams, tāpat tie plivoja jau pieminētajai Svētajai Ņinai, kura šajā kalnā pagānu tempļa vietā iesprauda vīnogulāju krustu un uzsāka kristietības ceļu Gruzijā. Ivāri tulkojumā nozīmē – krusts, un šo baznīcu tā arī dēvē – par Krusta baznīcu. Ja es būtu putns vai man tiktu piedāvātas augstas jo augstas trepes, tad redzētu, ka baznīcas velnes arī veido krustu.

Nemiet vērā – Svētās Ņinas avots nestrādā visu diennakti! Ja jums ir veselības problēmas vai esat tik ļoti nosēdējušies birojā, ka aizslēšaties, jau uzkāpjot otrajā stāvā, uz avotu labāk brauciet ar auto, jo ceļš lejup ir 800 metru un vēl tikpat augšup. ▽ ▻

Ņinas avots

Saldajā ēdienā mēs ar Danu esam atstājušas Svētās Ņinas avotu. Tā ledusaukstajā ūdenī trīs reizes tiek iegremdēti pēc palīdzības nākušie, kas ietērpjas baltos lina kreklos (ko par pāris gruzīnu naudiņām var nopirkt, ja ir vēlme paņemt līdzi), un visas vainas, sākot ar galvassāpēm un beidzot ar grūtsirdību, pazūd. Par šo

avotu latvieši stāsta brīnumu lietas: vienam astma mitējušies, citam audzēja metastāzes izzudušas, vēl kāda laba draudzene pēc pusgada ietinusi sāpošo vietu baltajā naktskreklā, un otrā rītā dakteris varējis tikai brīnīties un priecāties. Kā jau vi-

siem cilvēkiem, arī mums ir sava vaina, tāpēc, ieradušās Kahetijas pilsētiņā Sighnaghi, uzmeklējam Kvedeli ciema Bodbes sieviešu klosteri, jo no turienes lejup pa akmens trepēm atrodas Svētās Ņinas avots. Kāpnēs ved lejup gandrīz kilometru, tuvu pie finiša iedomājos, ka būs jau arī jākāpj atpakaļ, taču mierinu sevi ar domu, ka spirdzināšos Ņinas avotā. Taču – ak vai! svētais avots man ir liegts, jo tas strādā tikai līdz pulksten 17:00. Es varu vienīgi noraudzīties, kā mūķenes izžauj peldkrekļus un ar pulveri izberz avota namiņu. Padzerties gan nav liegts, ko arī izdaru, lai kāptu kilometru augšup. Svētā Ņina mums ar Danu ir labvēlīga, jo ar nelielām pauzēm mēs sasniedzam galamērķi un izjūtam laimi, lielu laimi... par to, ka esam dzīvas, par to, ka uzkāpām. ☉

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Tuvās attiecībās var izpausties ārišķība. Būs vēlme uzzināt vairāk jauna. Attiecību uzturēšanai tērēsiet vairāk naudas. Dībināsiēt lietišķus kontaktus ar turīgiem cilvēkiem. Apvaldiēt godkāri. Nav vērts censties iekarot apkārtejo sajušmu. Varat rēķināties ar karjeras kāpumu. Ieteicamas dažādas fiziskas aktivitātes. Mājas dzīvei var pietrūkt laika. Savējie sapratīs.

LABĀS DIENAS

25.IX	Labā diena labiem darbiem.
26.IX	Kašķis ar mīļu finālu.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Negaidītas iepazīšanās un aizraujošas attiecības. Necentīties pakļaut iecerēto. Panākumi darbā laus būt pašpārliecinātiem mīlestība. Pievērsiet uzmanību niansēm un zemtekstiem. Tīks atbalstīti centieni gūt labāku atalgojumu. Eksperimenti ne vienmēr attaisnosies. Mājās valdis sapratne un mīlestība.

LABĀS DIENAS

25.IX	Neslāpējiet sevī vēlmi pabūt vienatnē!
30.IX	Baudiet dzīvi!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Vēliesiet iepazīstināt vecākus ar mīloto. Aturieties no pārsteidzīgas rīcības darbā. Var atrisināties samilzusi finansiāla problēma. Atgādiniet darba devējam par viņa solījumu. Aizstāviet savu taimību neatkarīgi no apkārtejo viedokļa. Atrasts vaļasprieks pilnībā pārņems savā varā. Nedīdiēt atvasēs. Uzturiet ar bērniem cieņas pilnu savstarpējo sapratni.

LABĀS DIENAS

25.IX	Patikams, bet maznozīmīgs randiņš.
29.IX	Tējas vakars kopā ar domubiedriem.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Atdzims senā mīlestība. Attiecībās liela nozīme gan racionāliem apsvērumiem, gan labam seksam. Vēlams kopā ar mīloto doties netālā ceļojumā. Darbā paveiktais tiks atbilstoši novērtēts. Varat mainīt darbu, jo nākamais būs perspektīvs. Nežēlojiet līdzekļus veselības nostiprināšanai. Jaunas iespējas mācīties vai paaugstināt kvalifikāciju. Rūpējieties par veselīgu ēdienu.

LABĀS DIENAS

18.IX	legādājieties abonementu sporta nodarbībām!
27.IX	Sanāciet, mīlie radiņi!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Vēlēšanās kritizēt mīloto var beigties ar sīku kašķi. Spēja savaldīties būs zelta vērtē. Vairāk klausieties, mazāk izsakiet savus spriedumus. Gūt ienākumi ļaus cerīgi raudzīties nākotnē. Lidzsvarojiet darbu un atpūtas stundas. Nestresojiet un nenesiet darbu uz mājām. Visu pagūsiēt izdarīt norunātajā laikā. Cieša apņemšanās palīdzēs atteikties no mokošas atkarības.

LABĀS DIENAS

18.IX	Nopērciet sev kāroto!
29.IX	Zem mīksta pleda ar grāmatu rokās!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Var atjaunoties senākas attiecības un kopīga darbošanās profesionālajā laukā. Neķeneties pie nereāliem projektiem. Papildu ienākumus tērēsiet darba vajadzībām. Veiksmīgi ieguldīsiet jaunā pasākumā. No savaldības atkarīga gaisotne ģimenē. Saskarsmē ar atvasēm saglabājiet humora izjūtu. Vēliesiet mājās iekārtot savu stūrīti. Varat pārņemt mēbeles.

LABĀS DIENAS

21.IX	Kārdinošas smaržas no virtuves.
28.IX	Taurēni pakrūtē!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Atturieties no sānsoljiem. Lielā aizņemtība neļaus pievērst pietiekamu uzmanību mīļotajam. Atlieciet galīgā lēmuma pieņemšanu. Izcieciet ar saviem līdzekļiem. Nav ieteicams aizdot ne naudu, ne mašīnu. Var zūst iluzijas par kādu cilvēku. Uzsākot ko nopietnu, sagatavojiet augsni pārmaiņām. Īstais laiks risināt nekustamā īpašuma jautājumus.

Nepieciešamā informācija atrāks pati.

LABĀS DIENAS

25.IX	Visu izšķīrs enerģiska ricība.
27.IX	Atļaujieties sev pašu labāko!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Nerakājieties pagātnē. Pieņemiet mīloto tādu, kādu Dievs devis! Attiecībās klusa cīņa par noteicēja lomu. Šķiriet naudas jautājumus no mīlestības. Varat saņemt prēmiju vai papildu atļūdzību. Atmaksāties ieguldītie līdzekļi. Piemērots laiks sakārtot savu apkārtni. Varat iegādāties mājdzīvnieku. Meklējiet kopsaucēju, uzklusot mājnieku dažādās vēlmēs.

LABĀS DIENAS

18.IX	Radniecīgu dvēseļu satikšanās.
28.IX	Ar sēņu grozu uz mežu!

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Daudzsoļoša iepazīšanās darbavietā, pat mīlestība no pirmā acu skatiena. Attiecībās ar mīloto neskatieties atpakaļ pagātnes notikumos. Naudas jautājumos izcieciet bez ilūzijām. Slēdziet rakstisku līgumu ar darba devēju. Neaizņemieties. Darbā atrisināsies samežģijusās lietas. Visu dariet bez steigas un stresa. Būs izejs uz dzīvi raudzities no gaišās puses.

LABĀS DIENAS

26.IX	Pārsteidzošs piedzīvojums.
29.IX	Gandarījums par iespēju palīdzēt.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Atturieties no matu skaldišanas attiecībās. Kopīgi apmeklējiet kultūras pasākumu. Nešaubieties par savu izvēli. Ienākumi atkarīgi no sadarbības partneru ieinteresētības biznesa izaugsmē. Var nākties sēgt tiesu izdevumus. Tikš novērtētas radošas izpausmes. Darbā būs iespēja apvienot patīkamo ar lietderīgo. Atvases ienesīs mājās jautru rosību.

LABĀS DIENAS

18.IX	Uz notiekošo skatīties caur rožainām brillēm.
28.IX	Revidējiet skapi! Sagatavojiet rudens kārtu!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Iespējams ilgots dzīves pavērsiens. Apvaldiet greisirdību. Tikš novērtētas analītiskās dotības un komunikabilitāte. Noderēs spēja piekāpties. Uzskatu sadursmē saglabājiet neitralitāti. Apdomājiet izdevīgo piedāvājumu. Vadība var izteikt neskaidrus noteikumus. Neļaujiet veidoties plaīnai attiecībās ar atvasi. Atturieties no kategoriskā toņa mājās.

LABĀS DIENAS

25.IX	Atbrīvošanās no stresa iepērkoties.
28.IX	Paši gādājiet par izklaidi un prieku!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Iepriecinās simpātiju apliecinājumi. Noturīgu attiecību dibināšanai būs nepieciešams laiks. Gādājiet par kredītaistību nokārtošanu. Varat slēgt agrāk pārrunātu līgumu. Piesaistīs sabiedriska darbošanās. Veiksmīga piedalīšanās publiskos pasākumos. Atbrīvojieties no sasprindzinājuma. Ģimene materiāli atbalstīs atvases jauno aizraušanos.

LABĀS DIENAS

23.IX	Var sākties kaut kas pilnīgi jauns.
28.IX	Iepriecinoša apstākļu sakritība.

Uz jebkuru jautājumu ir atbilde

Pirms neilga laika sajutu vēlmi pēc dzintara rotām. Agrāk man šķita, ka tās ir piemērotas sievietēm gados, nekādu īpašu apbrīnu vai sajūsmu tās mani neraisīja. Taču tagad izjūtu nepieciešamību pēc dzintara. Par ko tas varētu liecināt? Piebildīšu, ka pēc horoskopa esmu Strēlnieks.

Sab-sabine@...

Atbild SABĪNE STĀLE, māksliniece, akmens rotu veidotāja:

"Mūsu organisms ir ļoti gudrs, tas signalizē par savām vajadzībām, tikai bieži vien cilvēks šādos signālos neieklausās. Ja uzrunā konkrētais akmens, tas jānēsā. Dzintars iedarbojas uz saules pinuma čakru cilvēka organismā, stabilizē un atjauno enerģijas plūsmu tajā. Dzeltēnā, siltā saules krāsa dzintarā ir kā optimisma lādiņš noskumušam, bēdu un pārdzīvojumu nomāktam cilvēkam. Tā tad vajadzība pēc dzintara rotaslietām varētu būt vēlme tikt sasildītai."

Atbild DANUTA KIOPA, sertificēta astroloģe:

"Dzintars ir universāls veidojums – nācis no zemes, dedzis ugunī un auklēts ūdenī! Var droši teikt, ka dzintars ir harmonijas, līdzsvara un izcilas sadarbības vērtībām bagāts. Tas ir vienīgais, kurš ir silts jau pirms tam, kad mēs to sasildām. Zodiaka zīmēm atbilstošie akmeņi vairo konkrēto zīmju galvenās īpašības un virza uz attiecīgās zīmes mērķiem. Pēc seno astrologu domām, izvēloties dzintaru, tiek vairota Ūdensviram piemītošās īpašības, proti, sadarbība, komunikācija, atraisītība, oriģinalitāte. Lai noteiktu vēlamo akmeni konkrētam cilvēkam un konkrētai vajadzībai, noderētu vairāk informācijas, piemēram, dzimšanas gads, datums un mēnesis. Ja Strēlnieks meklē harmoniju, līdzsvaru un sadarbību, dzintars ir tieši tas, kas vajadzīgs."

Kas ir kleptomānija? Vai tā ir iedzimta? Vai iespējams to ārstēt? Lasītāja

Atbild HELENA HUSAINOVA, psihiatre:

"Kleptomānija ir personības uzvedības īpatnība, kas izpaužas komplektā ar citām psiholoģiskām problēmām, un tā

nav iedzimta. Kāpēc cilvēks tā dara? Bieži viņš pats to nevar paskaidrot. Nereti ar kleptomāniju sirgstošie ir materiāli nodrošināti un kaut ko nozog vienīgi emocionāla saspringtības dēļ: bija kaifs to mantiņu nospert, izjūtu spēcīgas trīsas... Vislabākā ārstniecības metode būs sapratne un godīgas atbildes sev uz jautājumu: kāpēc tas tiek darīts? Protams, ja cilvēks to saprot, izmantojot psihoterapijas piedāvātās metodes, var korigēt uzvedību."

Ko darīt, ja netieku galā ar savu hiperaktīvo mazbērnu?

Vecmāmiņa

Atbild INITA GALEJA, ģimenes ārste, un RUTA KIRILOVA, pirmsskolas skolotāja:

"Hiperaktīviem bērniem raksturīga nemierīga uzvedība, nepārtraukta vēlme kustēties, nespēja koncentrēties, arī agresija, taču nereti viņi ir ļoti izpalīdzīgi un sirsnīgi. 15–20 procentos gadījumu tādiem bērniem ir problēmas ar mācībām, jo viņiem ir grūti ilgāku laiku būt pacietīgiem. Vecākiem būtu jākonsultējas ar speciālistiem, ja viņi nespēj rast kontaktu ar bērnu, ja bērns ir pārmēru uzbāzīgs, uzdod neadekvātus jautājumus, atsakās izspēlēt līdz galam spēles, kļūst agresīvs, sviež pa gaisu mantas. Tomēr ir svarīgi

saprast, ka hiperaktīvs bērns, aktīvs bērns un bērns ar uzmanības deficītu nav viens un tas pats. Hiperaktivitāte ir attīstības traucējums un diagnoze, ko nosaka neirologi un psihiatri. Nevajag jaukt aktivitāti ar hiperaktivitāti. Ja bērns netiek nodarbināts, protams, sākas rīdēt, bērni sevišķi izrāda pret sevi un citiem vairāk nekā vecāki."

MADARA KOLINA